

**Základní škola a Mateřská škola Kladno,
Vodárenská 2116
Mateřská škola, Divadelní 1740**

Základní škola a Mateřská škola Kladno, Vodárenská 2116, Kladno

Mateřská škola Divadelní 1740, Kladno 272 01	
Školní vzdělávací program ŠVP	
č. j.: 797/2021/ZŠ	Platnost od: 1. 9. 2021
Schváleno na pedagogické radě dne 30. 8. 2021	
IČO: 487 07 104	
Program zpracovala: Dagmar Malá, vedoucí učitelka + kolektiv MŠ	

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

„SVĚT KOLEM NÁS“

Obsah:

1. Identifikační údaje o MŠ:.....	3
2. Charakteristika MŠ	4
3. Podmínky předškolního vzdělávání	6
5. Charakteristika vzdělávacího programu:	23
6. Vzdělávací obsah	29
7. Evaluace:	45

1. Identifikační údaje o MŠ:

Úplný název: Základní škola a Mateřská škola Kladno, Vodárenská 2116

Adresa MŠ: Divadelní 1740,
272 01 Kladno - Kročehlavy

Zřizovatel: Statutární město Kladno
nám. Starosty Pavla 44

Statutární orgán: Mgr. Jaroslav Feřtek
ředitel Základní školy a Mateřské školy Kladno, Vodárenská 2116

Pověřená vedením MŠ: Dagmar Malá

IČO: 487 07 104

Telefon: 312 247 326

E-mail: skolka@8zskladno.cz

Webové stránky MŠ: www.8zsamskladno.cz

Kapacita MŠ: 43 dětí

Počet tříd: 2

Počet pedagogických pracovníků: 4

Počet provozních pracovníků: 2

Vedoucí školní jídelny: 1

2. Charakteristika MŠ:

Mateřská škola je zařízení pro předškolní vzdělávání pro děti ve věku z pravidla od tří do šesti let, nejdříve však pro děti od dvou let.

Mateřská škola v Divadelní ulici 1740, Kladno je škola s dlouholetou tradicí. Budova MŠ je umístěna v rodinné vilce se zahradou a svému dnešnímu účelu slouží od roku 1947, v současné době pod názvem Základní škola a Mateřská škola Kladno, Vodárenská 2116. Kapacita školy je stanovena OHES Kladno na 43 dětí.

Mateřská škola má 2 třídy, ve kterých je kolektiv dětí homogenní. Každá z těchto tříd má odlišné prostorové podmínky. V přízemí se nachází 1. třída, kde jsou umístěny děti mladšího věku. Dále jsou v přízemí šatny dětí, hygienické zařízení, kancelář školy a jídelna, kde se děti stravují.

V suterénu budovy je umístěna školní kuchyně, kde se připravuje strava dětí, dále kotelna, sklady, šatna personálu. V 1. poschodí je 2. třída, kterou navštěvují děti starší. V roce 2012 byla provedena rozsáhlá oprava (výměna oken, zateplení a fasáda budovy). MŠ disponuje vlastní rozlehlou zahradou s členitým terénem, dostatkem zeleně i spoustou míst k aktivnímu i pasivnímu odpočinku. Děti mají k dispozici velké množství herních prvků vyrobených ze dřeva i z nezávadných plastů. V roce 2016 s velkým finančním přispěním firmy Lego došlo k rekultivaci zahrady. Bylo vybudováno multifunkční hřiště, malá cyklistická stezka, venkovní učebna. Zahrada je osázena stromy a keři, vše je pravidelně upravováno. Péče o budovu je zajišťována zřizovatelem – Magistrátem města Kladna. Pravidelně jsou prováděny kontrolní revize, elektro, plynové, hasicí, sportovní, hydranty. S velkým přispěním Magistrátu města Kladna se podařilo vybudovat přístupové chodníky v MŠ. V příštích letech bychom rádi nechali opravit oplocení objektu MŠ.

Nadále se budeme snažit, aby naše MŠ byla místem, kde se budou dobře a bezpečně cítit děti, rodiče, učitelky i provozní zaměstnanci a aby děti odcházející z MŠ byly dobře připraveny jak na vstup do ZŠ, tak do života samotného.

Vyzdvihujeme otázky ekologické výchovy a ochrany životního prostředí.

Filosofie MŠ

„Všechno co potřebuji opravdu znát, jsem se naučil v mateřské škole.“

„Každý den – trochu se uč a trochu přemýšlej,
trochu se snaž a trochu počítej,
každý den taky maluj a kresli,
zpívej, tancuj, hraj si a pracuj...“

Robert Fulghum

Školní vzdělávací program je program vlastní a vychází z podmínek mateřské školy. Je v souladu se záměry stanovenými RVP PV.

Filosofií mateřské školy je dovést dítě k tomu, aby získalo fyzickou, psychickou a sociální samostatnost, základy kompetencí důležitých pro jeho další rozvoj a učení, pro život a vzdělávání podle jeho zájmů, možností a potřeb. Je zde rozvíjena péče o dítě se specifickými vzdělávacími potřebami – jak o děti talentované, tak i o děti s různými handicap.

Mateřská škola je dvoutřídní

1. třída

Třída je určena převážně pro nejmladší věkovou kategorii dětí a zaměřuje se zejména na sebeobsluhu, a dále na výtvarnou, hudební a estetickou činnost.

2. třída

V této třídě jsou děti starší, dochází do ní rovněž předškoláci – budoucí prvňáčci základních škol, případně děti s odkladem povinné školní docházky.

Třída je zaměřená především na poznávání a ochranu přírody, a díky svému složení také na přípravu na vstup do základní školy.

3. Podmínky předškolního vzdělávání:

Věcné podmínky MŠ:

V mateřské škole se snažíme vytvářet vstřícné, estetické, podnětné a hygienicky vhodné prostředí. Zkvalitňujeme prostředí v oblasti ochrany a péče o zdraví. Prostory MŠ působí dojmem zabydlenosti, útulnosti. Nábytek, vybavení a ostatní zařízení spoluvytvářejí příznivé podmínky a jsou prostorově uspořádány tak, že vyhovují nejrozličnějším skupinovým i individuálním činnostem. Vše je řešeno z hlediska hygieny i bezpečnosti.

Dětský nábytek, tělocvičné nářadí, zdravotně-hygienické zařízení i vybavení pro odpočinek dětí jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům. Jsou zdravotně nezávadné a bezpečné, jsou estetického vzhledu. Vybavení pomůckami, hračkami, náčiním a materiály odpovídá počtu dětí i jejich věku. Hračky i materiály jsou pravidelně obnovovány a doplňovány dle finančních prostředků. Pedagogy jsou plně využívány. Denně se zajišťuje dostatečné větrání podle právě probíhající činnosti dětí.

Prostor tříd je členěn do zón, ve kterých jsou umístěny hračky a materiály pro jednotlivé typy her a činností. Hračky jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly a aby si je samy mohly brát a uklízet. Hračky mají atestaci. Ve vybavení tříd převládá nealergenní materiál. Zařízení MŠ je účelné, učitelka respektuje pracovní nepořádek dětí.

Osvětlení a vytápění tříd vyhovuje hygienické normě, je pravidelně kontrolováno. Úklid je prováděn pečlivě, dle plánu, jsou používány ekologické čisticí prostředky. Rostliny v celém areálu školy jsou nejedovaté.

Na budovu MŠ navazuje školní zahrada. Členění a vybavení zahrady umožňuje dětem rozmanité pohybové aktivity. Všechny vnitřní i venkovní prostory MŠ splňují bezpečnostní a hygienické normy podle platných předpisů. Při zlepšování kvality venkovního i vnitřního prostředí MŠ hledáme finanční pomoc u sponzorů.

Technický stav budovy odpovídá jejímu stáří, byla provedena výměna oken a budova byla zateplena.

Životospráva:

Mateřská škola pečuje o zdravou výživu, která ovlivňuje tělesnou a duševní pohodu. Významně se podílí na vytváření kladných stravovacích návyků. Strava MŠ je pestrá, vyvážená a plnohodnotná. Odpovídá biologickým potřebám dětí. Obsahuje dostatek zeleniny, ovoce, luštěnin, libového masa, ryb a nápojů. Vždy je dodržována technologie přípravy pokrmů a tekutin. Stravování probíhá ve školní jídelně, kam je jídlo dováženo výtahem ze školní kuchyně. Výdej jídla provádějí učitelky, pověřené starší děti jídlo servírují samostatně.

V rámci pitného režimu je dětem umožněno nalévat si pití do skleniček z konvice během celého dne, a tak se dle individuální potřeby občerstvovat.

Délka provozu MŠ je stanovena ve školním řádu po dohodě s rodiči a se souhlasem provozovatele od 6:30 hod. do 16:30 hod.

Uspořádání dne je organizováno dle potřeb dětí, umožňuje učitelce organizaci v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci. Harmonogram stravování respektuje dodržování biorytmu dětí, jsou dodržovány vhodné intervaly mezi jednotlivými podávanými pokrmy.

Pobyt venku je každodenní, dvouhodinový, při nepříznivém počasí je podle potřeby zkracován, při pěkném prodlužován. Děti mají dostatek volného pohybu na školní zahradě. Děti jsou podle možnosti a vhodnosti otužovány vodou, vzduchem i v přiměřené míře sluncem.

Po obědě je realizován odpočinek na lehátkách u malých dětí (každé dítě má své lehátko se značkou, polštářek a příkrývku s náplní z dutých vláken, vhodné pro alergiky). Větším dětem je nabídnut náhradní klidný program. Výměna ložního prádla je prováděna 1x za tři týdny, pyžamo 1 x týdně, ručníky každé pondělí. Prádlo je odváženo do prádelny. Dobré klima třídy je zajišťováno pravidelným větráním místností, nebo používáním čističek vzduchu. Velká péče je věnována oblasti zdravotní a hygienické. Pro rodiče jsou připravovány přednášky s odborníky.

Nově nastupujícím dětem je nabídnut a umožňován adaptační režim s rodiči, který usnadňuje a zpříjemňuje dětem první kontakt po nástupu do MŠ.

Děti mají dostatek volného pohybu po celý den prožitý v MŠ. Všichni zaměstnanci školy respektují jejich individuální potřeby, reagují na ně a pomáhají jim v jejich uspokojování.

Psychosociální podmínky:

Mateřská škola vytváří bezpečné sociální prostředí na základě vzájemné důvěry, úcty, solidarity a spolupráce mezi všemi v mateřské škole. Hlavním vztahem v mateřské škole je vztah mezi učitelkou a dítětem. Tento vztah se vytváří na základě oboustranné úcty a pochopení. Učitelka nevede děti direktivně, ale naopak podporuje jejich aktivitu, samostatnost, respektuje potřeby dítěte, reaguje na ně a napomáhá v jejich uspokojování. Každodenním úkolem je rozvíjení a kultivace pozitivní komunikace a otevřenosti mezi všemi navzájem, rozvoj a udržování spolupráce, vyloučení nezdravé soutěživosti, rivality a konkurence, která narušuje soudržnost.

Děti nejsou neúměrně zatěžovány či neurotizovány spěchem a chvatem. Sociální klima je výrazem kvality mezilidských vztahů v mateřské škole a má vliv na všechny zúčastněné osoby. Všechny děti mají rovnocenné postavení, nikdo není upřednostňován. V dětech je rozvíjena úcta k osobním hodnotám ostatních lidí bez ohledu na zdravotní stav nebo barvu pleti. Děti jsou seznamovány s jasnými pravidly chování ve skupině tak, aby se ve třídách vytvořil kolektiv dobrých kamarádů, ve kterém jsou všichni rádi a spokojeni.

Volnost a osobní svoboda dětí je dobře vyvážena nezbytnou mírou omezení. Dodržují se zde určité kolektivní normy a řády, které jsou učitelkami i dětmi předem stanoveny. Převažují pozitivní hodnocení, pochvaly, je podporována a posilována sebedůvěra dětí. Učitelky se nenásilně věnují vztahům ve třídě, ovlivňují je prosociálním směrem (prevence šikany). Nové dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí a situaci.

Organizace:

Rámcovou organizaci a provoz školy vymezuje Školní řád a Provozní řád MŠ. Denní řád je dostatečně pružný, reaguje na změny, individuální možnosti a aktuální potřeby dětí. Do denního programu jsou pravidelně (několikrát v týdnu) zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity.

Řídíme se zásadou dostatečného respektování individuálního tempa dítěte, jeho zájmem a pozorností. Vzdělávání je uskutečňováno ve všech činnostech a situacích během dne vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit. V didakticky cílené činnosti je plněn konkrétní vzdělávací cíl formou záměrného i spontánního učení. Učení je založeno na aktivní účasti dítěte, smyslovém vnímání, požitkovém a interaktivním učení.

Důraz klademe na význam hravých a tvořivých činností. V programu dne jsou střídavě zařazovány činnosti klidové a aktivní. Dle charakteru jsou činnosti organizovány jako skupinové, individuální nebo frontální, je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Pokud děti potřebují, mají možnost uchýlit se do klidného koutku a společných činností se neúčastnit.

Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě. Dětem se specifickými potřebami, dětem integrovaným a dětem s odkladem školní docházky (OŠD) je věnována zvláštní péče. Při nástupu nových dětí do MŠ je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim s využíváním spoluúčasti rodiny.

Vzdělávání dětí nadaných:

Respektujeme individualitu každého dítěte, u talentovaných dětí uplatňujeme neautoritativní komunikaci, nasloucháme, co dítě říká. Vytváříme prostor pro prezentaci názorů, zájmů. Zajišťujeme rozšířenou edukační nabídku pro další rozvoj, ale také pro případné slabé stránky nadaného dítěte.

Spolupracujeme s rodiči, aby rozvoj dítěte v MŠ byl efektivní. Výtvarné práce zasíláme do soutěží, talentované děti doporučujeme do ZUŠ, sportovních klubů apod.

Vzdělávání dětí s odkladem školní docházky (OŠD):

Dětem s OŠD věnujeme zvýšenou pozornost. Pečlivě sledujeme jejich pokroky v jednotlivých oblastech. Častěji potřeby dětí, úroveň vědomostí a dovedností konzultujeme s rodiči. Pokroky dítěte jsou zaznamenávány do jeho portfolia.

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami:

Pojmem děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami označujeme v souladu se školským zákonem vzdělávající se jedince, kteří k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytnutí *podpůrných opatření*. Jedná se o nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách, které odpovídají zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka, a které těmto žákům bezplatně poskytuje škola a školské zařízení.

V rámci *podpůrných opatření* jde např. o úpravu organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče, prodloužení délky vzdělávání, úpravu podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání, používání kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a učebních pomůcek, vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu, využití asistenta pedagoga a další (jsou uvedeny v § 16 odst. 2 školského zákona). Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů; různé druhy nebo stupně podpůrných opatření lze kombinovat. Jejich uplatňování se řídí vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Postup školy v souvislosti s poskytováním podpůrných opatření

Podpůrná opatření 1. stupně

Podpůrná opatření 1. stupně si škola stanovuje sama na základě systematického hodnocení vzdělávacích výsledků dítěte s využitím metod a nástrojů pedagogické diagnostiky.

Pokud učitelka na základě každodenního, dlouhodobého pozorování zjistí u dítěte nějaké problémy a vyvodí odborně podložené závěry, vypracuje pro jejich eliminaci a další rozvoj dítěte plán pedagogické podpory (PLPP), podle kterého se bude dítě vzdělávat.

Zákonný zástupce dítěte bude o tomto postupu informován a s obsahem PLPP bude seznámen. Tento způsob vzdělávání dítěte bude po třech měsících vyhodnocen. Pokud bude zjištěno, že vzdělávání dítěte podle PLPP s přiznaným prvním stupněm podpůrného opatření není úspěšné, bude zákonnému zástupci doporučeno vyšetření dítěte ve školském poradenském zařízení.

Podpůrná opatření 2. stupně

Vzdělávání dítěte s přiznaným podpůrným opatřením druhého až pátého stupně lze v MŠ uplatnit a realizovat pouze na základě projednání školského poradenského zařízení (ŠPZ) se školou a zákonným zástupcem dítěte.

Pokud bude doporučeno vzdělávání dítěte podle individuálního vzdělávacího plánu, bude vypracován ve spolupráci a na základě doporučení školského poradenského zařízení.

Pověřenou zodpovědnou osobou pro zajištění komunikace se zákonnými zástupci dětí a školským poradenským zařízením je třídní učitelka dítěte s podpůrným opatřením.

Mateřská škola spolupracuje s Pedagogicko – psychologickou poradnou a se Speciálně pedagogickým centrem.

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné.

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s podpůrnými opatřeními jsou zohledňovány individuální vzdělávací potřeby a možnosti dětí. Učitelky zahrnují do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření.

Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními:

- uplatňování principu diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání
- realizace všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí
- osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení
- spolupráce se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráce s odborníky mimo oblast školství
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s §2 odst. 4 vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, v platném znění
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření

Pokud zákonný zástupce dítěte přes opakovaná upozornění a vysvětlení důsledků nenavštíví ŠPZ za účelem nastavení podpůrných opatření ve vzdělávání dítěte a způsobil by tak dítěti obtíže při vzdělávání (protože škola sama podpůrná opatření druhého až pátého stupně vytvořit nemůže), může se škola obrátit na zástupce orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádat o součinnost.

Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v MŠ:

- tvorba, realizace a vyhodnocování PLPP u těchto dětí je prováděna na základě pokynu ředitele školy a za spolupráce s pedagogy, popř. jinými odborníky
- tvorba, realizace a vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů u těchto dětí je prováděna na základě pokynu ředitele školy a za spolupráce s pedagogy, se SPC, popř. jinými odborníky

Pravidla pro zpracování, hodnocení, aktualizaci PLPP a IVP

Zpracování PLPP a IVP je povinností učitelek dle RVP PV „Vzdělávání dětí se speciálními potřebami, novely školského zákona č. 561/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů, zejména §16 a z prováděcí vyhlášky č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními potřebami a žáků nadaných.

Cílem je zajistit pro děti v mateřské škole takové podmínky pro jejich vzdělávání, které reflektují možnosti dětí, jejich potřeby ve vztahu k jejich aktuálnímu věku, rozvíjejí a podporují výchovu dětí, respektují míru nadání i dopady zdravotního stavu do jejich přípravy na školu.

Na začátku školního roku, během měsíce září – říjen, nebo při nástupu nového dítěte do MŠ (po adaptaci dítěte asi dva měsíce) učitelka vyhodnotí potřebu podpůrných opatření na základě pozorování činností a hry dětí.

Podpůrná opatření 1. stupně:

- po konzultaci s ředitelem školy zpracovává učitelka PLPP (opatření MŠ, která mají podpořit dítě, pokud pozorování dítěte při činnostech a při hře vyplývá, že má drobné problémy např. motorické, špatná koncentrace pozornosti, vnímání, drobné řečové vady, malá verbální obratnost, pracovní tempo
- formulace pozorovaných výukových obtíží, hledání možných vhodných forem a metod , organizace a pomůcek
- hodnocení PLPP provádí učitelka průběžně a po 3 měsících konzultuje s ředitelem školy

Podpůrná opatření 2. stupně:

- pokud se ukáže, že podpora dítěte prostřednictvím PLPP nebyla dostačující, požádá učitelka po konzultaci s ředitelem školy zákonného zástupce, aby navštívil ŠPZ (PPP nebo SPC), které může následně doporučit podpůrná opatření vyšších stupňů
- na základě doporučení ŠPZ zpracovává učitelka IVP, konzultuje IVP se zákonnými zástupci dítěte, ředitelem školy a ŠPZ nejpozději do 1 měsíce
- IVP průběžně hodnotí (minimálně 1x za 2 měsíce) a konzultuje jej se zákonnými zástupci dítěte, ředitelem školy, v případě potřeby se ŠPZ
- v případě podpůrného opatření v podobě asistenta pedagoga jej metodicky vede, úzce s ním spolupracuje při plánování činností a jejich vyhodnocení, dbá na zpracování potřebné dokumentace
- shledá-li učitelka po konzultaci s ředitelem školy, že podpůrná opatření nejsou dostačující nebo nevedou k naplňování vzdělávacích možností a potřeb dítěte, doporučí zákonnému zástupci využití poradenské pomoci ŠPZ, tedy PPP nebo SPC. Obdobně postupuje i v případě, že poskytovaná podpůrná opatření již nejsou potřebná.

Vzdělávání dětí od dvou do tří let:

Předškolní vzdělávání dětí od dvou do tří let má svá specifika. Takto malé děti potřebují ke svému všestrannému vývoji co nejvíce smyslových vjemů, to jim dokážeme v naší mateřské škole umožnit vhodně zvolenými činnostmi, hrami a hračkami.

Jelikož problematika přijímání dětí mladších tří let je realitou a nejedno dvouleté dítě již projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje, poznává všemi smysly - je naším záměrem nejen průběžně se vzdělávat v této oblasti, ale i rozšířit knihovnu o publikace a materiály věnující se tomuto tématu.

Dále je naším cílem i takto malé děti začlenit do edukačního procesu pomocí pozvolné a šetrné adaptace se zaměřením na socializaci a prohlubování základů sebeobslužných činností. Individualizovaný přístup k dítěti a úzká spolupráce s rodinou jsou samozřejmostí.

Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let:

- Vybavenost tříd dostatečným množstvím podmětných a bezpečných hraček.
- Využití zavřené a dostatečně zabezpečené skřínky k ukládání hraček.
- Nastavení srozumitelných pravidel pro používání a ukládání hraček.
- Vytvoření dostatečného prostoru pro volný pohyb a hru dětí.
- Zajistit vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).
- Vytvoření podmínek pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.
- Vzdělávací činnosti realizovat v menších skupinách či individuálně, dle volby dětí.
- Laskavý přístup učitele k dítěti.
- Vytvoření pozitivních vztahů, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici.

Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy.

Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka. Mateřské školy poskytují dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání.

V takovém případě zřídí ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Ředitel mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy. Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Podpurným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je **Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání**, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

Každodenním posláním učitelek je vlastní tvořivá práce s dětmi. Přesto našim dětem nabízíme pro zpestření některé nadstandartní aktivity, které se uskutečňují v odpoledních hodinách a jsou hrazeny rodiči (výuka angličtiny, kroužek jógy, plavecký výcvik). Tyto kroužky jsou vedeny odbornými lektory.

Mnoho aktivit se uskutečňuje v průběhu školního roku. Patří sem např. divadelní a kouzelnická představení, koncerty, ornitolog s dravými ptáky, výcvik policejních psů, školní výlety, oslavujeme společně s rodiči Vánoce, Den dětí, loučíme se s předškoláky.

Velmi důležité jsou třídní rituály: Pojd'me si hrát, máme se rádi, budeme se smát, spolu si povídat, hezky se poslouchat a už budeme všechno znát.

Ranní přivítání s učitelkou a ostatními dětmi ve třídě, sdělení prvních informací a prožitků. Komunitní kruh, přivítání dne, sledování a hodnocení počasí, sdílení zážitků a naslouchání ostatním, návrh činností – co bychom chtěli dělat, abychom prožili hezký den. Tvorba prožitků během dne: Ranní přivítání s dětmi, řešení problémů a vzniklých situací s kolektivem dětí, galantní chování chlapců k děvčatům, loučení při odchodu z MŠ aj.

Řízení MŠ:

Plánování pedagogické práce vychází důsledně z předchozí analýzy a hodnocení výsledků práce školy. Povinnosti, pravomoci a úkoly všech zaměstnanců jsou jasně vymezeny. Je vytvořen funkční informační systém, a to jak uvnitř mateřské školy, tak navenek. Všem zaměstnancům je ponechán dostatek pravomocí, je respektován jejich názor a jejich podněty a návrhy na zlepšení podmínek. Jsou pozitivně přijímány a dle možností realizovány. Ředitel školy (vedoucí učitelka MŠ) vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci. Pedagogický sbor pracuje jako tým, zve ke spolupráci i rodiče. Práce všech zaměstnanců je vyhodnocována na pravidelných poradách, které jsou 3 – 4 x ročně.

Učitelky se podílejí na vytváření ŠVP (zvláště vzdělávacího obsahu) a je jim umožněno spolupodílet se na základních otázkách plánování i chodu školy. MŠ spolupracuje se zřizovatelem i dalšími organizacemi.

Spolupráce se zřizovatelem a Magistrátem města Kladna – údržba MŠ, opravy většího rozsahu, účast představitelů zřizovatele na akcích MŠ.

Spolupracujeme i s dalšími organizacemi, například s logopedkou, s PPP Kladno (posuzování školní zralosti), se ZUŠ, se sportovními kluby...

Informační systém:

Vnější informační systém

- Rodiče jsou informováni pomocí nástěnek
- Komunikace s rodiči probíhá denně osobně
- Komunikační systém s rodiči je nastaven i elektronicky a to prostřednictvím e-mailu a webových stránek
- Učitelky na třídách si vedou evidenci telefonických kontaktů na rodiče
- Třídní schůzky se konají většinou jednou ročně a to zpravidla na začátku školního roku
- Konzultační hodiny a individuální pohovory s vedoucí učitelkou, učitelkami na třídě se plánují po dohodě obou stran

Vnitřní informační systém

- Každodenní hodnocení činností probíhá ústně mezi učitelkami
- V situacích vyžadujících urgentní řešení je svolána mimořádná porada
- Pedagogické porady se konají 4-5x za školní rok
- Na pedagogických poradách se plánují akce a aktivity školy
- Na poradách se dále vyhodnocují výsledky vzdělávacího programu, hodnotí se vzdělávání pedagogů, předávají se informace ze vzdělávání, hodnotí se akce a aktivity

Personální zajištění MŠ:

Mateřská škola spoléhá na učitelku, která je hlavním a integrujícím činitelem mateřské školy. Na jejich profesních vztazích a osobních kvalitách závisí úspěšnost vzdělávacích cílů Školního vzdělávacího programu.

V MŠ pracují 4 pedagogické pracovnice, které mají odbornou kvalifikaci. Všechny paní učitelky si svoji odbornost doplňují též samostudiem a účastí na vybraných seminářích pořádaných akreditovanými školicími středisky. Ředitel podporuje profesionalizaci pracovního týmu, sleduje udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogů, vytváří podmínky pro jejich další systematické vzdělávání. Služby učitelů jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna optimální pedagogická péče o děti. Je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů každý den a v každé třídě minimálně v rozsahu dvou a půl hodin.

Nedílnou součástí mateřské školy je též nepedagogický personál. Čistotu v mateřské škole udržuje školnice. Jsou stejně jako paní učitelky pravidelně proškoleny v oblasti BOZP, PO, CO a seznamovány s pracovním a školním řádem. Ve školní jídelně pracují 2 pracovnice, kuchařka a vedoucí stravovny. Kontrolu všech pracovníků na pracovišti provádí ředitel, vedoucí učitelka.

Specializované služby, jako je logopedie, či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým předškolní pedagog sám není dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky – PPP, logopedická péče.

Bezpečnost:

Budova MŠ je zajištěna vchodovými dveřmi s elektrickým zámekem a domácím telefonem. V průběhu dne je budova uzamčena, hlavně z důvodu bezpečnosti dětí a proti případnému odcizení věcí. Otevřeno je v době od 6:30 do 8:15, kdy přicházejí rodiče s dětmi. Po obědě od 11:45 do 12:15, kdy si rodiče vyzvedávají své děti. Odpoledne od 14:15 kdy děti postupně odcházejí domů. Příchozí musí vždy použít zvonku, ohlásit se, a vyčkat na otevření, nebo na příchod personálu.

Za bezpečnost dětí odpovídají po celou dobu pobytu v MŠ pedagogické pracovnice – od předání rodičů až po vyzvednutí. Děti jsou v průběhu dne i před každou akcí konanou v budově i mimo budovu MŠ poučeni o vhodném chování a bezpečnosti.

Spoluúčast rodičů:

Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat. Spolupráce funguje na základě partnerství. Učitelky sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, respektive rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět. Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů (schůzky s rodiči, beseda ke vstupu dětí do první třídy, besídka, dny otevřených dveří, společné výlety, posezení s rodiči a dětmi na závěr docházky do mateřské školy). Jsou pravidelně informováni o všem co se v MŠ děje.

Učitelky pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení. Domlouvají se s rodiči o společném postupu při jeho výchově i vzdělávání. Učitelky chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost o svěřených záležitostech. Jednají s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi, nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad. Mateřská škola pomáhá rodičům v péči o dítě, nabízí rodičům poradenský servis i osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

Podmínky přijímání dětí do MŠ

- Novela školského zákona, zákon č. 178/2016 Sb. zavádí s účinností od září 2017 povinné předškolní vzdělávání a zavádí individuální vzdělávání dětí jako možnou alternativu plnění povinného předškolního přijímání dětí ke vzdělávání v mateřské škole.
- Mění se pravidla přednostního přijímání dětí ke vzdělávání v mateřské škole (od září 2017 se bude týkat dětí starších čtyř let, od září 2018 dětí starších tří let, od září 2020 dětí od dvou let).
- Mění se termín zápisu k povinné školní docházce (PŠD) v základní škole a podání žádosti o odklad PŠD.
- Povinné předškolní vzdělávání a přednostní přijímání k předškolnímu vzdělávání.
- Zavádí se zápis k povinnému předškolnímu vzdělávání, který bude mateřskou školou vypisován ve stanoveném časovém období (prvních 14 dní v květnu).
- Mateřská škola má ve svém školním řádu zpracované informace o podmínkách uvolňování dětí ze vzdělávání a omlouvání absencí včetně způsobu dokládání jejich důvodu.
- Pokud si ředitel školy vyžádá doložení důvodu nepřítomnosti dítěte, zákonný zástupce tak bude muset učinit do tří dnů od vyžádání.
- Povinné předškolní vzdělávání v mateřské škole je bezplatné.
- Vedle vzdělávání v mateřské škole školský zákon umožňuje tři další způsoby plnění povinného předškolního vzdělávání – individuální vzdělávání, vzdělávání v přípravné třídě (přípravném stupni základní školy speciální) a v zahraniční škole.
- Pokud se zákonný zástupce rozhodne pro některou z alternativních forem plnění povinného předškolního vzdělávání, musí to oznámit mateřské škole, do které je jeho dítě zapsáno, nejpozději tři měsíce před začátkem školního roku, ve kterém se má dítě začít povinně vzdělávat (tzn. do konce května).
- Blíže je vše upřesněno v Školním řádu MŠ.

4. Organizace vzdělávání

Plán spolupráce:

- další vzdělávání pedagogických pracovníků (kursy, školení, odborná literatura),
- návštěva klinické logopedky v MŠ,
- doporučení odkladu školní docházky dětem se školní nezralostí, včasný pohovor s rodiči, PPP, beseda s pracovníci,
- pohovory s elementaristkami (další metody práce s předškolními dětmi),
- návštěva předškolních dětí s učitelkami v 1. třídě ZŠ, prohlídka budovy, návštěva družiny, společná výuka,
- vystoupení žáků ze ZŠ v MŠ (besídky),
- spolupráce se ZUŠ, koncert pro předškoláky, průzkum hudebnosti v MŠ.

Koncepce školy:

Základem této koncepce je výchovně-vzdělávací práce všech pedagogických pracovníků na vysoké odborné úrovni, zaměřená na komplexní a individuální péči o všechny svěřené děti v průběhu celého dne stráveného v mateřské škole. Mateřská škola ve spolupráci s rodinou se zaměřuje na ovlivňování celé osobnosti dítěte a na pokládání základů k tomu, aby na konci předškolního období v rozsahu svých osobních předpokladů a možností získalo přiměřenou fyzickou, psychickou i sociální samostatnost a získalo elementární kompetence důležité pro jeho celý život. Ve třídách je práce zaměřena na zdravý životní styl. Výchovnou práci plánujeme podle ŠVP a TVP. Zvolená témata se prolínají v činnosti celého dne. Tyto činnosti jsou uspořádány do volného a variabilního režimu dne.

Hlavními cíli naší koncepce je:

- rozvíjení samostatnosti dítěte, zapojování jej do společnosti, v němž žije
- postupné vytváření přátelských vztahů, vyjadřovat bez zábrán svoje pocity, rozvíjení vzájemné spolupráce mezi dětmi i ve vztahu k dospělým
- rozvíjení schopnosti dítěte tvůrčím způsobem zaujímat postoje k reálnému i fantazijnímu světu, vyjadřováním se pomocí hry i jinými prostředky seberealizace
- zapojovat se do různých činností a do života ve společenství, ve kterém žije (rodina, kolektiv v MŠ)
- rozvíjení schopnosti zajímat se o kulturu.

Metody a formy práce:

Při výchovně-vzdělávacím procesu vycházíme z nejpřirozenější vlastnosti dětí – hravosti. Formou hry usměrňujeme vývoj osobnosti dítěte nenásilnou formou a upřednostňováním metody příkladu, povzbuzování, pochvaly, tvořivosti, praktické zkušenosti a rozhovoru.

Prostředky dosažení cílů:

- školní vzdělávací program (při plnění vzdělávacího programu je důležité zajistit, aby vedle cílů poznávacích byly plněny i cíle hodnotové, orientované k formování osobnostních rysů a mravních vlastností dětí)
- klima a prostředí MŠ (zaměřit se na celkové prostředí MŠ, na kvalitu řízení a na mezilidské vztahy; stejnou péči věnovat vztahům učitelka – dítě, pedagog – provozní personál, rodič – zaměstnanec MŠ i mezi samotnými dětmi)
- organizace školy (zpracovat povinnou i nepovinnou dokumentaci školy, neustále ji inovovat, aby odpovídala skutečným potřebám školy; vyžadovat ode všech zaměstnanců osobní odpovědnost a zainteresovanost, při řízení uplatňovat různé formy práce)
- péče o talentované děti, děti s odkladem školní docházky, děti se speciálními vzdělávacími potřebami (MŠ bude vytvářet prostor pro všechny děti, pro talentované děti bude nabízet nadstandardní program, zvýšená péče bude věnována dětem s odkladem školní docházky, dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Budou pro ně vytvářeny individuální programy ve spolupráci s rodiči i odborníky).

Dlouhodobé cíle:

1. Nabízení vlnidného, vstřícného, laskavého a přátelského prostředí bez stresů, napětí a nejistoty.
2. Poskytování dostatku prostoru a možnosti ke sdělování vlastních citů, citových dojmů a prožitků dítěte.
3. Podporování vzorů chování dětí i dospělých, gramaticky správného vyjadřování v prostředí mateřské školy.
4. Podpora zdraví, bezpečí, sebejistoty, sebeuplatnění a osobní pohody dětí.
5. Rozvoj pocitu sounáležitosti s živou a neživou přírodou, lidmi, společností a planetou Země.
6. Poznávání hodnot, respektování odlišných forem jednání, vytváření kritérií vlastního vystupování a chování dítěte.

Organizace vzdělávání:

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku od dvou do zpravidla šesti let. S účinností od 01. 01. 2017 je předškolní vzdělávání od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky, povinné. O přijetí, či nepřijetí dítěte do MŠ rozhodne podle zákona a daných kritérií ředitel MŠ. Zápis bývá v měsíci květnu,

Mateřská škola se organizačně dělí na dvě třídy. V přízemí budovy je první třída, jsou tu děti mladší, které z domova zpravidla nemají základní návyky, neumějí se oblékat, stolovat atd. Zde se nejvíc uplatní individuální péče. Děti postupně získávají základní znalosti ve všech oblastech. V prvním patře je druhá třída, kde jsou děti předškolní. Třída je zaměřena na poznávání a ochranu přírody, přípravu pro vstup do ZŠ.

Děti z obou tříd si často společně hrají, občas plní společné projekty. Hlavní úkoly vzdělávání ve třídách vycházejí ze ŠVP, každá třída si vypracovává svůj třídní program. Ten je dle potřeby průběžně aktualizován.

O ukončení docházky může ředitel školy rozhodnout podle zákona.

Hlavní oblasti školního programu:

Objevujeme a chráníme přírodu: Objevujeme svět kolem nás, jak je velký, co všechno je na planetě Zemi, co vidíme v našem okolí, co tvoří přírodu a jak jí můžeme pomáhat. Jaké nebezpečí nám v přírodě hrozí. Zkoumáme přírodní jevy a děje, poznáváme planety a vesmír.

Kam patříme: Učíme se dodržovat pravidla soužití v MŠ, vnímáme svoji rodinu, její funkci. Vytváříme pozitivní vztahy mezi dětmi i mezi dětmi a dospělými. Seznamujeme se s tím, že každý z nás někam patří a že každý má právo být sám sebou.

Zdraví: Vedeme děti k péči o jejich zdraví, zvládnutí sebeobsluhy, ke zdravým životním návykům, k prevenci nebezpečí. Seznamujeme se s lidským tělem, se změnami, které se v lidském těle odehrávají. Zlepšujeme pohybové dovednosti.

Objevujeme a poznáváme: Objevujeme nové předměty a jejich vlastnosti, matematické pojmy, čísla, prostorové a časové pojmy, slova, věty, knihy, divadla.

Společně oslavujeme: Seznamujeme se se světem kultury, lidovými zvyky, obyčejí. Společně slavíme, což má pro nás velký význam pro zařazení do společnosti ostatních.

Dlouhodobý záměr školy:

- další vzdělávání pedagogických pracovníků (kursy, školení)
- využívat publikace (RAABE, Kafomet, Informatorium)
- zkvalitňování ŠVP po provedené evaluaci i poradě s rodiči
- prevenci specifických poruch učení
- zlepšení písemných přehledů o rozvoji dítěte

5. Charakteristika vzdělávacího programu:

Školní vzdělávací program naší mateřské školy je týmová práce všech pedagogických pracovníků naší školy. Struktura našeho školního vzdělávacího programu vznikla v roce 2003 a z jeho základu se odvíjí třídní vzdělávací programy jednotlivých tříd. Školní vzdělávací program je v souladu s Rámcovým programem předškolního vzdělávání a stejně tak jednotlivé třídní programy vychází z cílů a kompetencí, které jsou dány Rámcovým vzdělávacím programem.

Při tvorbě našeho školního programu jsme se rozhodly pracovat ve výchovně-vzdělávacích programech. V těchto programech jsou obsaženy hlavní cíle předškolního vzdělávání, které mají dát dítěti:

- zdravé sebevědomí a sebejistotu
- schopnost být samo sebou
- přizpůsobit se životu v sociální komunitě, v kulturní a multikulturní společnosti
- základy pro celoživotní učení
- základy pro schopnost jednat v duchu základních a lidských etických hodnot
- vše na úrovni přizpůsobené věku předškolního dítěte, elementárním možnostem jeho chápání a vidění světa i přirozeným okolnostem, v nichž dnešní dítě vyrůstá
- název našeho školního programu jsme zvolily právě proto, že je velmi výstižný pro výchovně vzdělávací proces, který aplikujeme.

Předškolní vzdělávání se uskutečňuje ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne v mateřské škole vyskytnou. Je nutné vyvažovat spontánní i řízené aktivity v poměru, který odpovídá potřebám a možnostem dětí. Hlavní náplní naší výchovné činnosti je využívání metody prožitkového učení dětí. V mateřské škole musí být vytvářeno prostředí duševní pohody pro všechny zúčastněné, nesmí být prostor pro strach a stres. Zvláštní pozornost je třeba věnovat rozvoji individuálních schopností každého dítěte. Šanci musí dostat všechny děti – nadané, ze sociálně znevýhodněného prostředí i děti se zvláštními vzdělávacími potřebami. Hlavní principy, které prolínají celým životem, v naší škole jsou: respekt k přirozeným lidským potřebám, rozvíjení komunikace a spolupráce.

Učitelky používají takový styl vedení, který děti podporuje v jejich touze po poznání, podporuje spoluúčast a samostatné rozhodování dítěte, podporuje prosociální a neformální vztahy mezi dětmi, zaměřují se svým vedením dětí na prevenci šikany a jiných, společensky nežádoucích jevů.

Hlavní cíle předškolního vzdělávání dle RVP PV:

1. Rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení.
2. Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost.
3. Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Hlavním prostředkem rozvoje a kultivace předškolního dítěte, obohacení jeho poznání i sociální zkušenosti v mateřské škole je OBSAH předškolního vzdělávání, který je strukturován do jednotlivých oblastí.

Jednotlivé oblasti vzdělávání jsou rozlišeny na základě vztahů, které si postupně vytváří k sobě samému, k druhým lidem i k okolnímu světu. Tyto oblasti prostupují našimi vzdělávacími programy, jsou vzájemně propojeny, vzájemně se ovlivňují a vytvářejí společně celek. Reflektují vývoj dítěte, jeho přirozený život, zdraví i učení.

Nezbytnou součástí práce učitelky je tvořivá improvizace – pružné a citlivé reagování na okamžitou situaci.

Oblasti předškolního vzdělávání, které vyplývají z RVP PV:

1. Oblast biologická
2. Oblast psychologická
3. Oblast interpersonální
4. Oblast sociálně-kulturní
5. Oblast environmentální

Dítě a jeho tělo – oblast biologická

Záměrem vzdělávání v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést dítě ke zdravým životním návykům a postojům.

Oblast psychologická:

Záměrem vzdělávání v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů, vůle, stejně tak i jeho sebepojetí, sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření.

Stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení. Podoblasti: Jazyk a řeč – poznávací schopnosti a funkce, myšlenkové operace, představivost a fantazie; Sebepojetí, city, vůle.

Oblast interpersonální:

Záměrem vzdělávání v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

Dítě a společnost – oblast sociálně-kulturní:

Záměrem vzdělávání v této oblasti je uvést dítě do společenství ostatních lidí, do života v lidské společnosti i do světa kultury a umění.

Pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje, přijmout základní všeobecně uznávané společenské, morální a estetické hodnoty a podílet se na utváření společenské pohody.

Dítě a svět – oblast environmentální:

Záměrem vzdělávání v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu.

Vytvořit základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte – člověka k životnímu prostředí.

Kompetence, které jsou považovány za klíčové pro etapu předškolního vzdělávání a které jsou obsaženy v třídních vzdělávacích programech:

1. Kompetence k učení
2. Kompetence k řešení problémů
3. Kompetence komunikativní
4. Kompetence sociální a personální
5. Kompetence činnostní a občanské

Dítě ukončující předškolní vzdělání by mělo zvládnout:

Kompetence k učení – očekávané kompetence dítěte:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků, symbolů,
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení,
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody a techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije,
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí, poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo,
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, při zadané práci dokončí, co započalo, dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům,
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých,
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí.

Kompetence k řešení problémů – očekávané kompetence dítěte:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí, přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva a aktivní zájem,
- řeší problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého,
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, vymýšlí nová řešení problémů a situací, hledá různé možnosti

a varianty (má vlastní originální nápady), využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazie a představivosti,

- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických a empirických postupů, pochopí i jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích,
- zpřesňuje si početní představy, využívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti,
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou, dokáže volit mezi nimi,
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou, uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit,
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale i za snahu.

Komunikativní kompetence – očekávané kompetence dítěte:

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky a odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog,
- dokáže se vyjadřovat a slovně sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými...)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci, v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými, chápe, že být komunikativní, vstřícné a iniciativní je výhodou,
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní,
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím,
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, počítač, encyklopedie, audiovizuální technika, telefon...),
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit, má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.

Sociální a personální kompetence – očekávané kompetence dítěte:

- samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej,
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky,
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná

- nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost,
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje, v běžných situacích uplatňuje základní návyky a pravidla společenského styku, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy,
 - napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí,
 - spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim,
 - při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, dovede odmítnout,
 - je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným,
 - chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou, dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.

Kompetence činnosti a občanské – očekávané kompetence dítěte:

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat,
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky,
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže změnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem,
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá,
- má smysl pro povinnost ve hře, práci, učení, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, váží si práce a úsilí druhých.

6. Vzdělávací obsah

„SVĚT KOLEM NÁS“

Integrované bloky:

Názvy integrovaných bloků:

I. Integrovaný blok „Podzim přichází“

II. Integrovaný blok „Zima čaruje“

III. Integrovaný blok „Od jara do léta“

I. IB „PODZIM PŘICHÁZÍ“

Dílčí vzdělávací cíle:

Dítě a jeho tělo - oblast biologická

- a) Připravit dětem radostný vstup do kolektivu, pomoci jim v orientaci v novém prostředí.
- b) Osvojit si zdravé životní návyky a postoje.
- c) Vytvářet základy zdravého životního stylu s ohledem na ekologii.
- d) Rozvíjet užívání všech smyslů.
- e) Rozvíjet fyzickou a psychickou zdatnost.
- f) Podporovat pohybovou aktivitu a dovednost dětí.

Dítě a psychika - oblast psychologická

- a) Rozvíjet komunikativní a řečové dovednosti.
- b) Učit se vnímat, naslouchat a soustředit se; upevňovat výslovnost a vyjadřovací schopnosti.
- c) Rozvíjet a kultivovat slovní zásobu, smyslové vnímání, paměť, pozornost, představivost, fantazii, zájem, zvědavost a radost.
- d) Posilovat přirozené poznávací city, poznávání sebe sama, rozvoj smyslového vnímání.
- e) Upozorňovat na sociálně patologické jevy, učit je rozpoznat a nepodlehout jim.

Dítě a ten druhý - oblast interpersonální

- a) Seznámit se s pravidly chování ve vztahu k druhým a jejich dodržování.
- b) Vytvářet vztahy dítěte k jinému dítěti či dospělému.
- c) Posilovat, kultivovat a obohacovat vzájemnou komunikaci.
- d) Připomínat pravidla bezpečného chování.
- e) Akceptovat ochranu osobního soukromí.

Dítě a společnost - oblast sociálně kulturní

- a) Uvést děti do společenství ostatních lidí, kultury a umění.
- b) Vytvářet povědomí o mezilidských vztazích, morálních a estetických hodnotách.
- c) Upevňovat citový vztah k místu a prostředí, ve kterém žije.
- d) Osvojit si potřebné dovednosti, návyky a postoje.
- e) Spoluvytvářet zdravé a bezpečné prostředí.

Dítě a svět - oblast environmentální

- a) Seznámit se s místem a prostředím, ve kterém žije; vytvářet pozitivní vztahy k němu.
- b) Vytvářet povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou i neživou přírodou.
- c) Rozvíjet schopnosti vážit si života ve všech formách - položení základů ekologie.
- d) Vytváření pozitivního vztahu k okolnímu světu, povědomí o širším přírodním prostředí a jeho rozmanitostech, vývoji a proměnách.
- e) Založit elementární povědomí o vlivu člověka na životní prostředí.
- f) Vytvořit základy pro odpovědnost k životnímu prostředí.

Vzdělávací nabídka:

- vytváření zdravých životních návyků, sebeobslužných dovedností
- společné vytvoření „Desatera“ a jejich objasnění a porozumění
- zavedení „komunitního kruhu“ – rozvoj dialogu, vyjádření myšlenky, přání, vlastního názoru
- rozvíjení řečových a komunikativních dovedností, rozhovory, společné hry
- poznávání sociálního prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými - pozitivní vzory
- rozvíjení vzájemné důvěry mezi rodinou a školou
- bránit se projevům šikany – svěřit se

- podporování pohybové zdatnosti a obratnosti dětí během každodenních činností
- poučení o možných nebezpečích při pobytu venku, v MŠ i doma
- položení základů ekologie s ohledem na dětské chápání
- využívání druhotných surovin v činnostech – spoluúčast rodičů
- založení povědomí o ochraně přírody
- výtvarné zpracování ekologických témat - účast ve výtvarných soutěžích
- zapojení do péče o okolní krajinu - úklid lesa, sběr přírodnin pro zvířata na zimu
- vycházky do okolí, přímé pozorování ekosystémů, hledání odpovědí, diskuse nad problémem
- pohybové sezónní činnosti, relaxace v přírodě
- manipulační činnosti s přírodninami a různým odpadovým materiálem
- rozhovory a diskuse, vyprávění zážitků v komunitním kruhu
- konkrétní činnosti s materiálem - smyslové hry
- pozorování a manipulace, zkoumání a určování předmětů, přírodnin, jevů
- poznávání prostředí, vztahy mezi živou a neživou přírodou na základě pozorování
- tvůrčí činnosti slovesné, dramatické, výtvarné i hudební podněcující tvořivost a fantazii, nápaditost a estetické vyjadřování
- smyslové a psychomotorické hry, přímá manipulace s předměty
- hudební a hudebně pohybové činnosti motivačně umocněné
- relaxace a odpočinek s uvědoměním si jeho důležitosti
- situace a činnosti směřující k ochraně svého zdraví i okolí
- rozvíjení slovní zásoby; sluchové hádanky, hry se slovy
- prohlížení publikací, orientace v knize, encyklopedii
- námětové hry, dramatizace a tvořivé aktivity se spoluúčastí dětí
- sběr přírodnin pro další činnosti, jejich poznávání všemi smysly
- pozorování změn v okolí v závislosti na počasí, rozvoj postřehu, vyjadřování
- vstřícná komunikace, ohleduplnost, dostatek pozitivních vzorů
- příležitost poznávat hodnotu lidské práce a její dopad na prostředí
- seznamování dětí se světem lidí, hudbou, tradicemi, zvyky a obyčejí
- účast na akcích s ekologickým zaměřením – např. Den Země
- manipulace a experimentování s přírodninami, pokusy
- poučení o možných nebezpečích - doprava, neznámí lidé, chování v přírodě

- činnosti přispívající k péči o životní prostředí a krajinu - školní zahrádka, koutky živé přírody ve třídě

Očekávané výstupy:

- zapojit se do kolektivu
- zvládnout prostorovou orientaci, reakci na smluvené signály
- orientovat se ve známém prostředí
- zvládnout běžné činnosti a požadavky při sebeobsluze, stolování a hygieně
- umět slovně vyjádřit své dojmy a prožitky, respektovat ostatních
- vnímat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- zvládat jednoduché pracovní úkony
- naučit se rozlišovat, co je zdravé a škodlivé a co mu prospívá
- umět vyjádřit své nápady, pocity, myšlenky
- být citlivý ve vztahu k věcem a předmětům
- dodržovat společná pravidla chování, spolupracovat
- všimnout si nevhodné komunikace a jednání mezi dětmi
- vytvářet kladný vztah k umění
- zvládnout překážky v přírodním terénu
- poznávat a rozlišovat tvary, barvy, vzhled, zvuky, tóny, chutě, vůně aj. pomocí všech smyslů
- pojmenovat části lidského těla, mít povědomí o tom, co nám škodí
- projevovat zájem o nové věci, práce s knihou, encyklopedií
- soustředit se, udržet pozornost
- být citlivý ve vztahu k živým bytostem
- projevovat pocity radosti, smutku; umět se ovládat
- chápat prostorové pojmy
- uplatňovat svá přání, umět je vyjádřit
- respektovat se vzájemně
- uvědomovat si různá nebezpečí a předcházet jim
- využívat komunitního kruhu k naslouchání i vyjádření vlastního názoru, diskutovat nad problémy, nechat ostatní domluvit
- spoluvytvářet prostředí, chránit přírodu živou i neživou

Rizika:

- neznalost osobních a zdravotních problémů jednotlivých dětí
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- málo příležitostí k samostatným řečovým projevům
- nedostatečná motivace, povzbuzení, pochvala, hodnocení
- nevhodné vzory chování v okolí, v médiích
- stres, napětí, nejistota
- znevažování úsilí dítěte
- předávání „hotových“ poznatků
- neekologické postoje, špatný příklad dospělých, lhostejnost k řešení
- málo příležitostí k poznávacím činnostem na základě vlastní zkušenosti
- nezahlcovat informacemi bez rozvoje schopnosti s nimi pracovat
- nenechat dítě dokončit činnost vlastním tempem
- nedodržování pravidel chování
- nepodnětné prostředí
- nemožnost spolupodílet se na volbě činnosti
- nedostatek estetických podnětů
- nedostatek pohybových aktivit a her
- nedostatečné, nevhodné a nefunkční pomůcky a hračky
- malý dostatek podnětů a aktivit spojených s prožitkem
- nedostatečné, nepravdivé, nebo žádné odpovědi
- neekologické příklady, zážitky ohrožující přírodu
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí na dítě

II. IB. „ZIMA ČARUJE“

Dílčí vzdělávací cíle:

Dítě a jeho tělo - oblast biologická

- a) Rozvíjet užívání všech smyslů.
- b) Upevňovat jemnou a hrubou motoriku a manipulační schopnosti.
- c) Rozvíjet pohybové dovednosti
- d) Rozvíjet tělesnou, psychickou a fyzickou zdatnost.
- e) Osvojovat si praktické dovednosti přiměřené věku.

Dítě a jeho psychika - oblast psychologická

- a) Rozvíjet a upevňovat citové vazby v rodině.
- b) Rozvíjet vůli, vytrvalost a sebeovládání.
- c) Osvojit si některé dovednosti, které předchází psaní a čtení
- d) Rozvíjet smyslové vnímání, paměť, samostatnost.
- e) Posilovat přirozené poznávací procesy a city.
- f) Podněcovat zájem, zvědavost, radost

Dítě a ten druhý - oblast interpersonální

- a) Rozvíjet interaktivní a komunikační dovednosti.
- b) Vytvářet kladné vztahy k ostatním.
- c) Učit děti rozpoznat nevhodné chování a preventivně upozorňovat na sociálně patologické jevy.

Dítě a společnost - oblast sociálně kulturní

- a) Rozvíjet estetické dovednosti, tvůrčí činnosti - literární i dramatické.
- b) Seznamovat děti se společenstvím lidí, lidovou slovesností, tradicemi, zvyky a obyčeji.
- c) Vytvářet pozitivní vztah ke světu, k životu, umění, sportu atd.

Dítě a svět - oblast environmentální

- a) Vytvářet povědomí o sounáležitosti se světem.
- b) Seznamovat děti se světem lidí, s jejich kulturou a zvyky.
- c) Osvojit si poznatky a dovednosti při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí.

d) Vytvářet elementární povědomí o světě techniky, jejím pozitivním i negativním dopadu na život-pochopit roli člověka.

e) Položit základy ekologie.

Vzdělávací nabídka:

- zdravotně zaměřené pohybové činnosti s využitím přírody v okolí
- hudební a hudebně pohybové činnosti zaměřené k tématu
- rozvoj paměti a tvořivosti při jeho přípravě
- poznávání sebe sama, uvědomění si vlastní identity
- přednes, recitace a dramatizace obohacující citový život
- poslech pohádek, básní a příběhů; rozvoj slovní zásoby, fantazie
- estetické a tvořivé aktivity - uplatnění vlastního nápadu
- předvádění, napodobování, mimika
- příprava a realizace kulturních vystoupení, seznámení se světem lidí
- aktivní účast na akcích v obci – kulturní vystoupení
- vytváření zdravých životních návyků
- situace směřující k ochraně zdraví, bezpečí - prevence úrazů
- hry se slovy, vyprávění, diskuse v komunitním kruhu, besedy, aktivní zapojení
- orientace v přírodním terénu
- poznávací vycházky do přírody
- sezónní pohybové aktivity spojené s pobytem venku
- hry vedoucí k ohleduplnosti k jiným; ochota pomoci, naslouchat
- příležitost poznávat mravní a morální hodnoty
- přirozené poznávání blízkého prostředí a života v něm
- pracovní aktivity zaměřené na ekologii
- manipulace a tvoření s přírodninami, netradičním a odpadovým materiálem
- činnosti směřující k ochraně a péči o životní prostředí a krajinu
- využívání encyklopedií, diskuse, vyprávění nad obrazovým materiálem
- manipulační činnosti s různými materiály, rozvoj prožitkového vnímání
- jednoduché pracovní a konstrukční činnosti, rozvoj motoriky
- zvládat sebeobslužné činnosti, pomoc druhým
- posilování zájmu o nepoznané, zvědavost, radost z výsledků
- vytváření základů pro práci s informacemi

- rozvoj smyslového vnímání - smyslové hry
- získání relativní citové samostatnosti
- aktivně používat nová slova, přemýšlet o obsahu
- domlouvat se, spolupracovat, tolerovat se navzájem
- pojmenovat většinu předmětů kolem nás
- být citlivý ve vztahu k věcem a ohleduplný k výsledkům lidské činnosti
- nabízet dostatek příležitostí ke spolupráci s ostatními
- poznávat hodnotu lidské práce – exkurze, návštěvy
- skupinové činnosti a námětové hry, seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s nářadím a nástroji - jejich užitím
- pracovní, pěstitelské činnosti - pokusy v koutku živé přírody
- kladení otázek, hledání odpovědí - komunitní kruh
- poučení o možných nebezpečích - prevence před úrazy, dopravní situace, manipulace s nebezpečnými předměty, nepříznivé povětrnostní podmínky a jevy
- diskuse nad problémy

Očekávané výstupy:

- zvládnout základní pohybové dovednosti; pohybovat se na sněhu, na ledu
- zvládat základní hygienická pravidla a návyky, sebeobsluhu a úklid
- správně zacházet s předměty a hračkami, s výtvarným a pracovním materiálem a pomůckami
- vnímat a rozlišovat zvuky a tóny s využitím poslechových činností
- soustředit se na činnost, práci dokončit
- prožívat a projevovat radost
- přijímat kladné ocenění i svůj případný neúspěch, vyrovnat se s ním
- bránit se projevům šikany a násilí - svěřit se
- vnímat přání druhých, pomáhat slabším, nebýt sobecký
- vyvarovat se nespravedlnosti, nezdvořilosti, lhaní
- spoluvytvářet pohodu prostředí
- zvládat překážky v různém prostředí
- sladit pohyb se zpěvem
- ovládat koordinaci ruky a oka

- rozlišovat, co prospívá a co škodí zdraví
- vyjadřovat své myšlenky, nápady, pocity
- vyjádřit svůj souhlas i nesouhlas
- reagovat na otázky, udržet pozornost
- chápat prostorové pojmy, orientovat se v čase
- komunikovat s ostatními, řešit konflikty, dohodnout se
- vzájemně se respektovat, dodržovat dohodnutá pravidla
- spolupracovat, pomáhat slabším, hendikepovaným kamarádům
- vytvářet kladný vztah ke kultuře, umění a sportu
- rozlišovat, co je zdravé a bezpečné, a co škodlivé a nebezpečné
- zvládat jednoduché pracovní činnosti
- vnímat prožitkem
- zacházet šetrně a přiměřeně s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, sportovním náčiním
- umět nabídnout pomoc a vnímat přání druhého, spolupracovat
- chovat se bezpečně doma i v MŠ, na ulici
- vnímat, že svět je rozmanitý a pestrý a má svůj řád
- pomáhat pečovat o okolní prostředí, dbát na pořádek, čistotu
- učit se recyklovat odpady, starat se o živé tvory

Rizika:

- nerespektování smyslových předpokladů a pohybových možností
- neznalost osobních a zdravotních problémů dítěte
- neposkytování vlídného a laskavého prostředí a lásky
- spěch, nejistota, nervozita
- nedostatek prožívání a podnětů
- ponižování, zesměšňování, neřešení sporů
- autoritativní vedení
- nedostatek vlastních zkušeností
- omezený přístup ke knihám, časté pasivní přijímání poznatků - TV
- nedostatečná motivace
- negativní jazykový vzor
- nedostatek pochvaly, povzbuzení

- zvyhodňování či nezvyhodňování některých dětí, znevažování úsilí
- málo podnětné prostředí
- nevhodná nabídka činností (vzdálená dětskému chápání)
- převahy zprostředkovaného poznávání světa
- nedostatečná prevence – nevhodné chování v krizových situacích, úrazy
- chybějící informace o ochraně před nebezpečím
- užívání abstraktních pojmů
- neekologické jednání - negativní vzory
- poskytovat málo informací nebo naopak nezahlcovat informacemi
- nedostatek příležitostí k objevování nových poznatků
- nedostatečné hodnocení
- nemožnost dokončit činnost vlastním tempem
- málo aktivit a činností, monotónnost
- nedostatek možností komunikace s ostatními
- nedostatek příležitostí vnímat svět v jeho pestrosti a změně
- nepřehledné, neupravené prostředí, nadbytek hraček

III. IB. „OD JARA DO LÉTA“

Dílčí vzdělávací cíle:

Dítě a jeho tělo - oblast biologická

- a) Stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj.
- b) Rozvíjet fyzickou zdatnost.
- c) Osvojit si poznatky a dovednosti důležité k podpoře zdraví, bezpečí, pohody.

Dítě a jeho psychika - oblast psychologická

- a) Posilovat radost z objevovaného.
- b) Rozvíjet kultivovaný mluvený projev dítěte, komunikaci a jazykové dovednosti.
- c) Rozvíjet smyslové vnímání.
- d) Poznávat sebe sama, uvědomovat si vlastní identitu, získávat sebedůvěru.

Dítě a ten druhý - oblast interpersonální

- a) Rozvíjet prosociální chování, respekt a ohleduplnost.
- b) Upevňovat citové vztahy k živým bytostem, chránit bezpečí jejich i své.
- c) Rozvíjet a kultivovat paměť, přednes, recitaci (jednotlivce i skupiny).
- d) Zařazovat hudební a taneční aktivity (jednotlivce i skupiny).
- e) Rozvíjet interaktivní a komunikační dovednosti.

Dítě a společnost - oblast sociálně kulturní

- a) Rozvíjet schopnost žít ve společenství ostatních a přijímat pravidla soužití
- b) Vytvářet pozitivní vztah k životu a okolním světu.
- c) Rozvíjet kulturní a estetické cítění.
- d) Upevňovat kladný a citový vztah k místu, ve kterém dítě žije.
- e) Vytvářet povědomí o existenci ostatních kultur a národností.

Dítě a svět - oblast environmentální

- a) Vážít si života ve všech formách a upevňovat pocit sounáležitosti s přírodou.
- b) Vytvářet elementární povědomí o širším přírodním prostředí a ekosystému.
- c) Rozvíjet kladné vztahy s MŠ, rodinou a společností.
- d) Poznávat jiné kultury a rozvíjet pocit sounáležitosti s ostatními lidmi

Vzdělávací nabídka:

- smyslové a psychomotorické hry
- jednoduché pracovní činnosti (zacházení s nůžkami, lepidlem, modelínou a s různým materiálem)
- činnosti směřující k ochraně životního prostředí
- činnosti spojené s prožitkem příchodu jara a péčí o přírodní prostředí
- estetické a tvořivé aktivity
- pozorování a hodnocení okolní přírody
- poznávání vztahů mezi lidmi, funkce rodiny
- skupinové činnosti uvádějící dítě do světa lidí
- příležitost poznávat hodnotu lidské práce
- dlouhodobé pokusy s rostlinami, ověřování, hodnocení, diskuse
- práce s encyklopediemi, umět se v nich orientovat
- pěstitelské činnosti, práce na školní zahrádce, pozorování změn
- experimentování s přírodninami - pokusy
- přímé pozorování ekosystému
- sezónní pohybové aktivity spojené s pobytem v přírodě
- pohybové činnosti, změny poloh a pohybů, nápodoba, motivační cviky zdravotně zaměřené, relaxace
- rozvoj řečových a jazykových schopností, vyjádření pocitů
- rozvoj vůle, sebeovládání, sebevědomí
- poznatky o přírodě a jejím působení na člověka
- vnímat pozitivní i negativní proměny přírody
- rozvíjet a kultivovat představivost, fantazii
- posilovat přirozené poznávací prožitky
- dostatek příležitostí k čerpání nových poznatků
- vnímat potřeby hendikepovaných kamarádů, pomáhat jim dle svých možností
- hudební, literární a pohybové činnosti k obohacení tématu
- účast na akcích s ekologickým zaměřením

- výtvarné hry s druhotným odpadovým materiálem, rozvoj estetického vnímání
- pozorování životních podmínek některých živočichů
- sledování událostí v obci, účast na kulturních akcích
- motivované činnosti - aktivní třídění odpadu, sběr pro další využití ve spolupráci s rodinou
- rozhovory, vyprávění zážitků na základě prožitků
- hry rozvíjející vyjadřování, napodobování - dramatizace, mimika
- grafické napodobení symbolů, tvarů
- četba, vyprávění, ponaučení z knih, hádanky a doplňovačky
- zařadit literární a hudební poslechové činnosti
- příprava a realizace kulturních vystoupení, seznámení se zvyky a tradicemi
- vytváření zdravých životních návyků
- relaxace a odpočinek s uvědoměním si jeho důležitosti
- situace vedoucí k ochraně zdraví, bezpečí a k prevenci úrazů
- praktické používání náčiní, náradí a různého materiálu
- artikulační, sluchové a rytmické hry se slovy
- rozhovory, diskuse v komunitním kruhu, hledání řešení
- prohlížení publikací, časopisů, práce s informacemi, aktivní spoluúčast
- pozorování, zkoumání a určování vlastností materiálů, předmětů
- činnosti zasvěcující dítě do časoprostoru, denního řádu
- estetické a tvořivé aktivity, oslavy, spoluúčast na jejich organizaci
- samostatné vystupování, vyjadřování, rozhodování
- přípravy a realizace slavností v MŠ v rámci zvyků a tradic, kulturní programy
- setkávání se s uměním mimo MŠ - koncerty, představení, divadlo
- přirozené pozorování života v okolí, dlouhodobé pokusy s živou i neživou přírodou
- poučení o možných nebezpečích o prázdninách doma, venku, v přírodě
- diskuse nad problémy, hledání odpovědí
- spolupráce s rodinou

Očekávané výstupy:

- zvládnout prostorovou orientaci v okolí
- zvládat přírodní překážky v terénu
- vnímat a rozlišovat všemi smysly

- respektovat pravidla soužití s přírodou
- vyvarovat se agrese a nevhodného chování
- orientovat se v přírodě pomocí smyslů a poznatků
- chovat se přiměřeně, ohleduplně a bezpečně
- mít povědomí o ochraně zdraví svého i jiných, znát rizika
- diskuse nad problémy, hledání odpovědí
- vnímat, že svět je rozmanitý a má svůj řád
- respektovat život v přírodě a chránit jej dle svých možností
- spoluvytvářet prostředí, pečovat o rostliny v MŠ
- třídit odpad dostupným způsobem doma i v MŠ, mít povědomí o užitku i dopadu na životní prostředí
- zvládnout základní pohybové dovednosti
- bezpečně se pohybovat a orientovat se ve známém prostředí
- ovládat jemnou i hrubou motoriku, správný úchop tužky - laterarita
- zvládat sebeobsluhu a základní hygienu
- rozlišovat, co prospívá člověku i přírodě a co neprospívá a je škodlivé
- samostatně se vyjadřovat, nebát se vyslovit svou myšlenku
- naslouchat druhým, hledat společná řešení problémových situací
- snažit se ovládat své chování
- být citlivý ve vztahu k ostatním, slabším, hendikepovaným
- navozovat kontakty, překonat stud, komunikovat
- vnímat potřeby druhých, spolupracovat, domlouvat se
- dodržovat daná pravidla
- všímat si jednání mezi lidmi, hodnotit jej
- uvědomovat si nebezpečí; vědět, jak se zachovat v krizových situacích - prevence
- mít povědomí o významu životního prostředí na život na Zemi
- vnímat, že svět se vyvíjí a má svůj řád
- starat se o koutek živé přírody, pozorovat, vyvozovat závěry na základě prožitků
- sladit pohyb se zpěvem a rytmem
- vnímat zvuky, tóny - umět poslouchat hudbu
- ovládat dětské hudební nástroje
- ovládat dech, intonaci, tempo
- zvládat jemnou i hrubou motoriku

- aktivně používat nová slova, reprodukovat říkanky, písně, pohádky
- reagovat na otázky
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v pohybových a dramatických činnostech
- domlouvat se slovy i gesty
- sluchově rozlišovat počáteční a koncové slabiky - hra se slovy a obrázky
- komunikovat s vrstevníky, dospělými
- vnímat přání druhých, mít ohled na druhé
- respektovat právo jiných
- bránit se projevům šikany
- zvládat běžné požadavky a praktické dovednosti
- práce s literárními texty, využití k dramatizaci
- pomáhat chránit přírodu

Rizika:

- nedostatek informací o okolním světě a jeho vlivu na člověka
- málo příležitostí k pozorování
- nedostatek podnětů, příležitostí k prožitkovému vnímání
- nedostatek pozitivních příkladů - neekologické jednání
- znevažování úsilí jednotlivců, zesměšňování
- chybějící informace o ochraně životního prostředí
- nepravdivé odpovědi na otázky dětí
- lhostejnost k problémům, špatný příklad dospělých, nevšímavost
- neznalost či nerespektování rozdílných tělesných nebo smyslových předpokladů jednotlivých dětí
- málo příležitostí k řečovým projevům
- omezený přístup ke knihám, encyklopediím
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat
- nevhodný mravní vzor, hrubé chování k okolí, k živé i neživé přírodě
- nedostatek prevence, nedodržování pravidel péče o životní prostředí
- uzavřenost školy vůči aktuálnímu dění

- nedostatek informací
- nedostatek pozitivních vzorů
- nedodržování základních pravidel chování
- nemožnost spolupráce
- nedostatek podnětů a příležitostí k prožitkům
- nedostatek příležitostí vyjádřit svůj úsudek, názor
- jednotvárná nabídka činností
- lhostejnost a uzavřenost školy k existujícím problémům v oblasti ekologie
- neznalost osobních a zdravotních problémů dítěte
- nedostatek příležitostí k poznávání založených na vlastním prožitku
- nedostatek komunikace s ostatními
- nevhodné vzory v médiích; zahlcování předkládanými informacemi bez možnosti je pochopit, zpracovat a využít
- chybějící informace o ochraně před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí
- nedostatek prevence při předcházení úrazům
- nefunkční pravidla ve skupině
- témata vzdálená dětskému chápání
- jednotvárná nabídka činností
- málo příležitostí k prožitkovému poznání

7. Evaluace:

Cílem evaluace (včetně hodnocení) je ověřovat a zlepšovat kvalitu veškeré činnosti včetně podmínek školy.

Pravidla:

- hodnotíme ve vztahu k dítěti kvalitu individuálního rozvoje a učení,
- hodnotíme ve vztahu k pedagogům hodnocení kvality jejich práce,
- hodnotíme ve vztahu k sobě sebehodnocení kvality pedagogické práce (pedagogové), řídicí práce (vedoucí uč.)
- hodnotíme průběžně, neustále, vyhodnocujeme dle potřeby,
- evaluujeme, sledujeme, zaznamenáváme a vyhodnocujeme veškerou činnost školy, všechny záměry, cíle ŠVP, i TVP, dílčí programy, projekty (tzn. zájmové kroužky, nadstandardní činnosti, akce apod.) včetně postupů, forem a metod, kterými škola plánované cíle naplňuje,
- evaluujeme průběžně, vždy když chceme zjistit, jak se cíle daří naplňovat (většinou čtvrtletně, pololetně a na závěr školního roku),
- kritéria hodnocení si v rámci třídy pedagogové odvozují z RVP sami, v rámci školy je odvozuje ředitel školy také z RVP.

Hodnocení a evaluace pedagogy:

Pedagog nehodnotí, jestli všechny děti všechno zvládly, ale hodnotí především svoji práci, zvolené metody, formy, prostředky s ohledem na reakci dětí, na to, jestli děti zvolenými činnostmi zaujal, jestli pro ně byla činnost přínosem apod. Následně na to evaluuje celý vzdělávací proces své třídy (porovnává TVP s ŠVP) vzhledem ke stanoveným cílům daným ŠVP. Velmi důležité je také individuální hodnocení dětí.

Individuální hodnocení = pedagogická diagnostika (v případě dětí se zdravotním postižením speciálně-pedagogická diagnostika) musí vždy respektovat možnosti dítěte (zdravotní stav, rodinné prostředí apod.). Nejde zde tolik o to, aby učitelky hodnotily a srovnávaly dítě s „normou“, ale o to, aby zmapovaly, co dítěti jde, v čem je úspěšné, popř. odhalily talent, ale především aby zjistily, co činí dítěti problémy, kde „vážné“, v čem jsou nedostatky a z toho všeho pak vyvodily důsledky pro svoji práci s tím konkrétním dítětem. Individuální hodnocení dítěte musí vždy vycházet ze znalosti výchozího vývojového stupně dítěte, a vzhledem k tomuto stupni pak má být také hodnocen pokrok dítěte.

Průběžně (vždy podle potřeby dítěte) se zaznamenává každý osobní pokrok dítěte vzhledem k výchozímu stavu. Záznam může mít různou podobu i různý rozsah. Důležitá je především účelnost. Proto by měly být tyto záznamy pracovním dokumentem, který se stále doplňuje, mění. Je to důvěrný dokument, který slouží pedagogům k optimalizaci rozvoje dítěte a jako podklad pro informace rodičům.

Metody hodnocení a evaluace, které může předškolní pedagog v praxi uplatnit:

- pozorování, opakované pozorování,
- rozhovor s dítětem, rozhovor s rodiči, konzultace s ostatními odborníky,
- diskuse,
- rozbor herních aktivit dítěte,
- rozbor procesu učení (vhodné využití didaktických her a testů),
- rozbor jazykových projevů (úroveň komunikace),
- rozbor, analýza prací – výtvorů dítěte (např. kreseb, pracovních výrobků apod.),
- rozbor osobní dokumentace dítěte,
- anamnézy (rodinná i osobní),
- sociometrické metody (rozbor chování a jednání ve skupině, vztahy, postavení dítěte ve skupině apod.),
- analýza vlastní pedagogické aktivity.

Hodnocení a evaluace ředitele školy / vedoucí učitelka/:

Ředitel, / vedoucí učitelka / hodnotí svoji pedagogickou i řídicí práci, hodnotí také jako ostatní pedagogové individuální pokroky jednotlivých dětí, kontroluje a hodnotí práci pedagogů (zejména při hospitacích) a provozních zaměstnanců a evaluuje vzdělávací proces celé mateřské školy.

O všech těchto činnostech vede záznamy, které mohou mít opět jakoukoliv podobu – záznamy o hospitaci, sešity kontrol apod. Získaná data porovnává se stanovenými záměry a na jejich základě zpracovává evaluační zprávu. Ze závěrů vyvozuje důsledky vedoucí k optimalizaci a zkvalitňování školy, což může být např. úprava programu, projektu, přehodnocení cílů, organizace, metod, forem, vzdělávání dětí, podmínek personálních i věcných apod.

Každé hodnocení musí mít nějaký cíl a musí se také opírat o předem vytvořená kritéria,

která si ředitel, resp. vedoucí učitelka školy zpracovává na základě RVP. K tomu, aby mohla evaluační činnost provádět, potřebuje také konkrétní prostředky, kterými bude postupně tento proces naplňovat.

Prostředky evaluace:

- průběžné vyhodnocování zpracování TVP a jejich funkčnosti, porovnání s požadavky ŠVP, optimalizace (písemné záznamy o diskusích k TVP, kontrolách ředitelem, resp. vedoucí učitelkou školy, a úpravách, jednání v praxi i na poradách – průběžně),
- průběžné sledování a hodnocení respektování podmínek (materiálních, hygienických, personálních, podmínek vhodné psychohygieny, organizace a provozu školy a podmínek k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí) – zápisy do knihy oprav, do zprávy BOZP, do hospitačních zápisů,
- sledování a hodnocení kvality práce provozních zaměstnanců,
- sledování a hodnocení kvality práce pedagogických zaměstnanců školy = kontrolní a hospitační činnost (zápisy do archů „Záznam o hospitaci“),
- sledování a hodnocení kvality práce zájmových kroužků,
- individuální pedagogická a speciálně-pedagogická diagnostika,
- průběžná kontrola realizace hodnocení dětí a vedení diagnostických záznamů uč., řešení problematiky na pedagogických poradách,
- závěrečné (pololetní a roční) zhodnocení vzdělávacího procesu v MŠ – porovnání průběhu a výsledků vzdělávání se vzdělávacími cíli ŠVP a s cíli RVP,
- sledování a hodnocení spolupráce školy s ostatními institucemi a odborníky,
- kontroly dodržování vnitřních norem školy, pracovního a organizačního řádu školy a plnění pracovní náplně,
- kontroly vedení třídní a jiné svěřené dokumentace

Kritéria pro hodnocení pedagogů i provozních zaměstnanců v rovině dlouhodobého plánu:

A) Kritéria pro hodnocení pedagogů a jejich vzdělávací činnosti:

- spolupracovat, spolupráce je na základě partnerství,
- pedagogové sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, respektive rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět,

- pedagogové pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji a učení, domlouvají se o společném postupu při jeho výchově a vzdělávání,
- pedagogové chrání soukromí rodiny a zachovávají patřičnou mlčenlivost o jejích vnitřních záležitostech, jednají s rodiči ohleduplně, taktně, diskrétně a s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi, nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad.

B) Kritéria pro hodnocení provozních pracovníků:

- plní všechny své úkoly dané pracovní náplní,
- dodržují organizační řády školy, pracovní dobu,
- dětský nábytek, tělocvičné nářadí, zdravotně-hygienické zařízení i vybavení pro odpočinek udržují čisté, zdravotně nezávadné, bezpečné, estetického vzhledu,
- zahrada MŠ je dostatečně posekaná a upravená tak, aby umožňovala dětem rozmanité pohybové a další aktivity,
- všechny venkovní i vnitřní prostory MŠ splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů,
- dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, je zachována skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů, děti mají dostatek tekutin, mezi jídly jsou dodržovány vhodné intervaly, děti se nenutí do jídla,
- je zajištěn pravidelný rytmus a řád, který je dostatečně flexibilní, respektuje potřeby dětí a aktuální situaci,
- pracovníci se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu, jsou dětem vhodným vzorem,
- s dětmi se zbytečně nemanipuluje, zbytečně se neorganizují,
- zaměstnanec se vyhýbá negativním slovním komentářům a podporuje děti v samostatnosti, dostatečně chválí a pozitivně hodnotí,
- spolupracují s ředitelem školy, učitelkami, se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, aktivně se podílí na nadstandardních aktivitách a akcích školy,
- zaměstnanci školy jednají, chovají se profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí),
- ve vztazích mezi zaměstnanci a rodiči panuje oboustranná důvěra, otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat, spolupráce je na základě partnerství,

- zaměstnanci sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, respektive rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět,
- zaměstnanci chrání soukromí rodiny a zachovávají patřičnou mlčenlivost o jejích vnitřních záležitostech, jednají s rodiči ohleduplně, taktně, diskrétně a s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi, nezasahují do života a soukromí rodiny.

Metody hodnocení a evaluace v praxi:

- jako pedagog všechny výše uvedené metody pro pedagogické hodnocení,
- rozhovory, konzultace,
- diskuse,
- hospitace, pohospitační rozbor,
- pozorování,
- analýza třídní i školní dokumentace,
- analýza programů, projektů.

System evaluace:

Vyhodnocujeme	jak vyhodnocujeme	jak často	měsíc	kdo
školní vzdělávací program	dotazníky, hospitace	ročně	leden	učitelky
věcné podmínky MŠ	dotazníky, postřehy	ročně	duben	všichni zaměstnanci, rodiče
životaspráva dětí	dotazníky, kontrolní činnost	ročně	duben	všichni zaměstnanci, rodiče
organizace vzdělávání	dotazníky, kontrolní činnost	ročně	duben	učitelky
psychosociální podmínky	dotazníky, hospitace	ročně	duben	učitelky
řízení MŠ	dotazníky, kontrolní činnost	ročně	leden	všichni zaměstnanci, rodiče, výsledky kontrol
personální a pedagogické zajištění školy	dokumentace zam.	ročně	leden	vedoucí učitelka
spoluúčast rodičů	dotazníky, postřehy	ročně	květen	učitelky
vzdělávací proces	pedagogické porady, hospitace	průběžně		učitelky
získané kompetence dětí	hodn. listy dětí, portfolia	2 – 3 x ročně		učitelky
DVPP	porady, certifikáty	průběžně		vedoucí učitelka

Personální a časové rozvržení vlastního hodnocení školy:

<u>Úkol</u>	<u>Zodpovídá</u>	<u>Termín</u>
Projednat strukturu vlastního hodnocení školy v pedagog. radě	vedoucí uč.	srpen
Přidělení jednotlivých oblastí zpracovatelům	vedoucí uč.	září
Základní údaje o škole	vedoucí uč.	říjen
Personální údaje	vedoucí uč.	březen
Vzdělávací program školy	vedoucí uč.	březen
Počty žáků	vedoucí uč.	březen
Průběh a výsledky vzdělávání	vedoucí uč.	červen
DVPP	pověřená uč.	červen
Zájmové vzdělávání nad rámec ŠVP	pověřená uč.	červen
Děti se speciálními potřebami	pověřená uč.	červen
Akce školy (vystoupení, výlety)	pověřená uč.	červen
Prevence sociálně-patologických jevů	pověřená uč.	červen
Prevence rizik a školní úrazy	vedoucí uč.	červen
Spolupráce školy s rodiči	vedoucí uč.	květen
Vyřizování stížností, oznámení, podnětů	vedoucí uč.	červen
Zpracování textu vlastního hodnocení školy	vedoucí uč.	srpen
Projednání vlastního hodnocení v pedagogické radě	vedoucí uč.	říjen

Kamarádké desatero

1. Kouzelná slovíčka

- Umíme: dobrý den, nashledanou, prosím, děkuji, promiň

2. Jsme kamarádi

- Chováme se přátelsky, vážíme si jeden druhého

3. Pečujeme o své zdraví

- Snažíme se předcházet úrazům, otužujeme se

4. Vzájemně si nasloucháme

- Posloucháme co dospělí nebo kamarádi říkají, necháme druhého domluvit

5. Pomáháme si

- Mladším, slabším a navzájem si pomáháme

6. Udržujeme čistotu a pořádek

- Uklízíme po sobě hračky, věci vracíme na své místo

7. Říkáme si své názory

- Myslím si, že.....; vadí mi, když.....; líbí se mi, že.....

8. Bereme jenom to, co patří nám

- Pokud si chceme půjčit cizí hračku, poprosíme o ni

9. Jíme zdravě

- Snažíme se jíst hodně ovoce a zeleniny

10. Chráníme přírodu i sebe

- V přírodě se chováme ohleduplně, neničíme ji, neodhazujeme odpadky
- Jsme opatrní, nikdy nikam nechodíme s cizími lidmi

Bezpečnostní podmínky:

Pracovní náplň učitelky:

je stanovena pracovním řádem pro pedagogické pracovníky a dalšími předpisy vztahujícími se k MŠ. Ke klíčovým atributům obsahu pracovní náplně patří především povinnost učitelek pracovat podle ŠVP, na jehož tvorbě se aktivně podílejí, dle potřeb podávají návrhy na jeho doplnění či obměnu.

Komplexním pedagogickým působením vytvářejí podmínky pro cílevědomý osobní rozvoj dětí. Dbají na to, aby soustavně otevíraly prostor pro respektování individuálních potřeb dětí, rozvíjely osobnost dětí zejména poznáváním, prožíváním, sebepojetím a vytvářely třídu plnou pohody.

Je nutno, aby kvalifikovaným působením dávaly dobré předpoklady pro rozvoj dětí. Nedílnou součástí práce učitelek jsou i další povinnosti (příprava na výchovně-vzdělávací činnost, spolupráce s rodiči, s veřejností, respektování pokynů ředitelky MŠ, vedení předepsané třídní dokumentace atd.).

Učitelka je odpovědná za ochranu dětí a bezpečnost dětí v době, kdy s nimi pracuje, až do doby, kdy je předá kolegyním, rodičům. Činnost dětí řídí tak, aby předcházela úrazům a u dětí systematicky vytvářela bezpečnostní a hygienické návyky.

Ve třídě:

Odstraní z dosahu vše, čím by se děti mohly jakkoli zranit (rozbité hračky, vyčnívající hřebíky, ostré předměty atd., v jídelně naprasklé hrnečky, talíře, horké tekutiny). Má přehled o všech dětech ve třídě i mimo ni, pokud je pustí samotné.

Při pravidelném větrání dává pozor na otevřená okna. Dodržuje pitný režim. Využívá čističek vzduchu. Rozbité hračky vyřazuje ze hry a zodpovídá za jejich vyřazení či opravu v nejkratší době.

Při cvičení:

Promyslí dobře organizaci, výběr náradí, cvičení (pozor na zakázané cviky), spolupráci s kolegyní předem domluví. Z pohybových her zařazuje pouze ty, které odpovídají věku dítěte, danému prostředí.

Cvičení provádí v potřebné hygieně (uvolnění oděvu, vyčištění dýchacích cest, vyprázdnění). V místnosti, kde cvičí, předem vyvětrá či větrá během daných činností. Totéž

platí o činnostech hudebních.

V šatně:

Vede děti k ohleduplnosti a samostatnosti, nenechává je bez dozoru. Potřebné věci ze šatníku, na které nedosáhnou, jim podá sama. V nutnosti vzdálení se od dětí požádá o dozor pracovníci MŠ. Celoročně se děti v prostorách šaten zdržují co nejkratší dobu potřebnou pro oblečení a svléknutí.

Zvláště v zimním období již ustrojené děti odcházejí s učitelkou ven, druhá učitelka, popřípadě pracovníce MŠ, zůstává s neustrojenými dětmi, s nimiž potom odchází ven. Učitelky důkladně překontrolují ustrojení dětí.

Při pobytu venku:

Mimo území MŠ zodpovídá učitelka za bezpečnost nejvíce dvaceti dětí smyslově i duševně zdravých, starších tří let. Na vycházce má učitelka přehled o všech dětech. Bezpodmínečně dodržuje pravidla dopravní kázně, zvýšit pozornost při přecházení dětí, používat terčík, reflexní vesty.

Volnost v chůzi dětem dopřeje jen na bezpečných místech. Bezpečně vybírá i prostřední pro volné proběhnutí dětí, sama se předem přesvědčí o bezpečnosti terénu. V zimních měsících při sánkování volí místa bezpečná při sjezdu. Určením pravidel a kontrolou jejich dodržování zajistí dětem bezpečnost. Dbá na dobrý stav sáněk a bobů.

Při pobytu na zahradě:

Houpačka, skluzavka, průlezky jsou využívány pouze za přímého dozoru učitelky. Z her dětí vyřadí předměty, kterými by se mohly zranit. Nenechává děti bez dozoru. Pokud zjistí nějaké skutečnosti, které by mohly vést k úrazu dětí, odstraní je. Není-li to v jejich silách, upozorní na tuto skutečnost ředitelku.

Dbá na režim, ochranu před sluníčkem. Nenechává děti samotné, má o nich přehled. Kouření, vaření či pití kávy je zakázáno.

Při odchodu dětí z MŠ:

Při odchodu dětí z MŠ má učitelka přehled, komu děti předává. Sourozencům mladším 18 let smí dítě předat pouze v tom případě, že je podepsáno příslušné zmocnění, taktéž dospělým osobám, mimo rodiče.

Při mimoškolních aktivitách:

(plavání, škola v přírodě) je učitelka, nebo pověřená pracovnice školy zodpovědná za bezpečnost dětí. Po celou dobu pobytu v plaveckém bazénu i na škole v přírodě nenechává děti bez dozoru. O dětech má neustálý přehled. Řídí se pokyny plavecké školy, organizačním řádem rekreačního zařízení a maximálně spolupracuje s personálem. Činnost dětí řídí tak, aby předcházela úrazům a vytvářela u dětí bezpečnostní návyky.

Průběžné:

Ve všech místnostech při větrání zajistí personál MŠ okna tak, aby nemohlo dojít k úrazu. Při všech činnostech je nepřípustné, aby se učitelka vzdalovala od dětí a nechala je bez dozoru (zajistit pracovníci MŠ). Při výletech, plavání i ostatních akcích pořádaných MŠ zajišťuje učitelka bezpečný dohled nad svěřenými dětmi.

I při přítomnosti další pověřené osoby (uklízečka, rodiče apod.) nese plnou odpovědnost učitelka. Zaměstnanci přicházejí do práce včas, v hodině nástupu do práce jsou již na svém pracovišti – ve třídě. Pomůcky pro denní činnosti mají nachystány den předem, nebo před nástupem na svoji pracovní směnu.

Kouření v budově MŠ a na zahradě je zakázáno. V pracovní době je povoleno používat telefon pouze ke služebním účelům, k soukromým pouze v naléhavých případech. Při jakýchkoliv problémech ve výchovně-vzdělávacím procesu, či styku s rodiči, či veřejností informuje učitelka o této skutečnosti neprodleně ředitelku školy.

Při nutnosti pozdějšího nástupu do zaměstnání či naléhavé potřebě výměny služby požádá učitelka i ostatní personál o souhlas ředitelku. Lékaře v pracovní době navštěvují zaměstnanci MŠ pouze ve vážných případech, jinak se objednají mimo svou pracovní dobu. Všechny pracovnice se řídí pokyny ředitelky MŠ.

Závěr:

Vše, co v naší mateřské škole děláme, děláme pro děti, pro jejich spokojenost, radost, všestranný rozvoj. Cílem je vytvořit u dětí schopnost žít bez problémů ve společenství ostatních lidí.

Budeme v dětech pěstovat dobré vztahy k sobě navzájem, kamarádství, toleranci k těm, kteří se odlišují, vhodné chování ke známým i neznámým lidem, respektovat odlišnost kultur a prostředí, posilovat sebevědomí dětí. Budeme dále studovat a školit se, přemýšlet a diskutovat, společně řešit vzniklé problémy, nápady.

Schváleno na pedagogické radě dne 30. 8. 2021.

I. Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání

Obsah

ČEŠTINA JAKO DRUHÝ JAZYK A POVINNÉ PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

I. ÚVOD

II. VZDĚLÁVACÍ OBSAH ČEŠTINA JAKO DRUHÝ JAZYK

TÉMA: To jsou moji kamarádi

TÉMA: Co všechno máme ve třídě

TÉMA: Naše školka

TÉMA: Moje rodina

TÉMA: Co děláme celý den

TÉMA: Co děláme celý rok

TÉMA: Stravování

TÉMA: Moje tělo a zdraví

TÉMA: Tady bydlím já

TÉMA: Jak se příroda změní

III. METODICKÉ POZNÁMKY

ČEŠTINA JAKO DRUHÝ JAZYK A POVINNÉ PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

I. ÚVOD

Pedagog při práci s dítětem s OMJ dodržuje následující zásady:

- hovoří pomalu a zřetelně; stojí čelem k dítěti
- k hovoru využívá témata, která jsou dítěti známá a blízká;
- užívá ustálené jednoduché instrukce a slovní spojení, instrukce sděluje posloupně po jedné;
- klade jednoduché otázky, dává dostatek času na odpověď;
- při použití jazykových prostředků současně napomáhá dítěti k porozumění využíváním neverbálních prostředků (gesta, mimika), pokud je to možné, řeč opírá o vizuální oporu (obrázky, předměty);
- srozumitelně a vstřícně seznamuje dítě s uspořádáním dne a nastavenými pravidly, používá k tomu dostupnou oporu včetně spolupráce s ostatními dětmi;
- seznamuje dítě se základy české kultury a společnosti, života v obci, a to v běžných situacích, které se dítěte a jeho života bezprostředně dotýkají.

II. VZDĚLÁVACÍ OBSAH ČEŠTINA JAKO DRUHÝ JAZYK

TÉMA: To jsou moji kamarádi

Téma		Úroveň 1
1. To jsou moji kamarádi	Poslech a mluvení	<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká seznamování a představování (např. Ahoj. Já jsem Jirka. Je mi 6. Chodím do třídy Sluníčko.) • sdělí své jméno a příjmení, věk, odkud je (země) , kde bydlí, do které školy a třídy chodí, pomocí naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky • účastní se jednoduchých krátkých rozhovorů, ve kterých se používají naučené fráze a každodenní výrazy (např. Dobrý den / Ahoj. Děkuju. Prosím. Promiň/Promiňte.) • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají osobních údajů (např. Ty jsi Leo? – kývne hlavou/Ano. Odkud jsi? – Francie), nerozumí však jejich parafrázím
	Sociokulturní kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • rozumí verbální i neverbální komunikaci při seznamování a představování (podávání rukou, pohled z očí do očí, obejmutí, adekvátní pozdravy pro vítání a loučení) • rozumí rozdílu v oslovování a zdravení učitelů a dětí (vykání, tykání) • orientuje se v českém systému jmen – křestní jméno a příjmení
	Slovní zásoba a větné konstrukce	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu • informace o sobě (křestní jméno, příjmení, věk, země a obec, odkud pochází, národnost, adresa) • pozdravy a rozloučení (např. dobrý den, ahoj, na shledanou) • poděkování (děkuju) • prosba (prosím + např. ukázání na věc, kterou potřebuje) • sdělení, že nerozumí nebo že rozumí (nerozumím/rozumím) • oslovení (např. paní učitelky, pana učitele, děti) • otázky na jméno, příjmení, věk, místo bydliště, název třídy (např. Jak se jmenuješ? Kde bydlíš? Kolik ti je let? Odkud jsi?) • konstrukce odpovědí (např. To je ... Jsem ... Jsem z ... Je mi ...)

TÉMA: Co všechno máme ve třídě

Téma		Úroveň 1
2. Co všechno máme ve třídě	Poslech a mluvení	<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká tématu třídy a který je doplněn vizuální oporou (např. popis třídy, výčet pomůcek, umístění předmětů ve třídě) • popíše vybavení třídy, hračky a další předměty nebo své osobní věci a sdělí, kde se nacházejí, pomocí naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky (např. To je hrnek. Stůl je vpředu. Pastelka je modrá.) • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky učitelů, které se týkají každodenního života ve třídě (např. Máš pláštěnku? – kývne hlavou / Ano. Kde je lepidlo? – ukáže prstem / Tam.), nerozumí však jejich parafrázím • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na ustálené instrukce učitelů, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a jsou spojeny s gesty či mimikou (např. Umyjte si ruce. Musíte uklidit všechny hračky. Budeme malovat.)
	Sociokulturní kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • rozumí základním třídním pravidlům, chápe, co musí, nesmí, může, nemůže a chová se podle toho • rozumí obvyklým gestům učitelů • rozumí systému identifikačních symbolů a označení tříd
	Slovní zásoba a větné konstrukce	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojaného tématu • konstrukce To je ... To jsou ... • Co je to? Kde je to? Čí je to? Jaké je to? Jakou barvu má ...? • odpovědi na zjišťovací otázky (např. Máš? – Ano/Ne) • oslovení dětí a učitelů (paní učitelko, Pavle) • slovesa být a mít • omluva (Promiň.) • prosba/žádost o povolení (Můžu?) • sdělení, že něco nemá nebo že potřebuje pomoc • pomůcky • vybavení třídy • osobní věci dětí • barvy • vybraná přídavná jména – vlastnosti věcí (velký, malý, červený) • vybraná určení místa – Kde? (tady/tam, nahoře/dole, vpředu/vzadu, uprostřed, vpravo/vlevo) • název třídy • pasivní znalost sloves každodenních aktivit, pokyny učitelů (např. psát, kreslit, mluvit, cvičit, jít ven) • pasivně modální slovesa (muset, nesmět, moct)

TÉMA: Naše školka

Téma		Úroveň 1
3. Naše školka	Poslech a mluvení	<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká tématu mateřské školy a který je doplněn vizuální oporou (např. názvy místností, pojmenování osob pracujících v mateřské škole) • popíše prostor školy, místnosti a osoby za použití naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky (např. Třída Berušky je nahoře. Paní kuchařka tady není.) • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají každodenního života v mateřské škole (např. Kde máš oblečení na zahradu? – ukáže: Tady.), nerozumí však jejich parafrázím • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na ustálené instrukce a výpovědi osob ve škole, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a mohou být spojeny s gesty či mimikou (např. Po chodbě jdi prosím pomalu! Tady se musíme přezouvat. Dnes jdeme na dopravní hřiště.)
	Sociokulturní kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • je obeznámen/a s provozem mateřské školy a organizací dne v mateřské škole
	Slovní zásoba a větné konstrukce	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu • znalost modálních sloves muset, nesmět (např. Musíš jít dolů. Nesmíte být na chodbě.) • pasivní znalost rozkazovacího způsobu v pokynech a instrukcích (např. Jděte prosím pomalu.) • pasivní znalost infinitivu nebo rozkazu sloves pohybu jít/chodit (např. Jděte dolů.) • prostor budovy (např. přízemí, patro/poschodí, schody, chodba) • místnosti (např. ředitelna, třída, šatna, kuchyně) • okolí (např. zahrada, hřiště) • osoby (např. dítě, ředitel/ka, učitel/ka, kuchař/ka) • určení místa (např. sem/tady, nahoru/nahoře, doprava/vpravo) • každodenní opakující se činnosti v mateřské škole (jít ven, svačit, odpočívat) • instrukce učitele/učitelky (vstaňte, oblečte se, odnese talíře)

TÉMA: Moje rodina

Téma		Úroveň 1
4. Moje rodina	Poslech a mluvení	<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká rodiny a který je doplněn vizuální oporou (např. Na fotce je moje rodina. Je tam babička, děda, malá sestra a já a taky tatínek a maminka. Slavíme moje narozeniny.) • sdělí informace o členech rodiny (např. osobní údaje, co dělají a umí, co mají rádi/neradi) za použití naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky, pokud má k dispozici vizuální oporu • popřeje kamarádovi/kamarádce k narozeninám, k svátku (např. Všechno nejlepší.) • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají jeho/její rodiny, rozumí základním naučeným otázkám (Jak se jmenuje tvůj bratr? Co dělá tatínek? Byli jste o víkendu na výletě?), nerozumí však jejich parafrázím • rozpozná pozvání na oslavu nebo na návštěvu a reaguje na něj jednoduše slovně (např. Zvu tě na oslavu narozenin. – Děkuju.)
	Sociokulturní kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • je obeznámen/a se základními zvyklostmi chování a jednání během společenských událostí v ČR (vítání, zdravení, zouvání bot, blahopřání, nošení dárků, děkování za dárky, stolování) a se základními hygienickými návyky • je obeznámen/a s obvyklou strukturou české rodiny (např. v jedné domácnosti obvykle žijí rodiče a jejich děti, je běžné, že oba rodiče chodí do zaměstnání) • je obeznámen/a s různými rodinnými modely, které existují v ČR
	Slovní zásoba a větné konstrukce	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu • osobní zájmena, přivlastňovací zájmena • členové rodiny a příbuzní (rodiče, sourozenci, prarodiče) • domácí mazlíčci (např. pes, kočka) • osobní údaje (jméno, příjmení, věk) • popis osoby (vzhled – např. hnědé oči, krátké vlasy, hezký/ošklivý, postava – vysoká, vlastnosti – hodný, dobrý) • profese – povolání, zaměstnání členů rodiny + velmi známé (např. doktor/doktorka, prodavač/prodavačka, programátor/programátorka, kuchař/kuchařka) • slova spojená s narozeninami a oslavou (slavit, oslava, narozeniny, svátek, dort, dárek, přání, všechno nejlepší k ...) • slova spojená s běžným životem rodiny (uklízet, vařit, pracovat, odpočívat, pomáhat)

TÉMA: Co děláme celý den

Téma		Úroveň 1
5. Co děláme celý den	Poslech a mluvení	<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná slova a slovní spojení ve zřetelném a pomalém projevu, který se týká hry, volného času a zájmu dětí a který je doplněn vizuální oporou • sdělí informace o tom, co rád/a dělá, co umí, co dělá ve volném čase, informace doplní o dny v týdnu za použití naučených výpovědí a jednoduchých slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky (např. Hraju si s vláčky. Jezdím na kole. V úterý chodím na fotbal. / V úterý mám fotbal.) • účastní se jednoduchých krátkých rozhovorů, ve kterých zdraví a oslovuje kamarády nebo je neverbálně nebo jednoduše slovně vyzývá ke společné aktivitě (např. drží v ruce hračku, ukazuje ji / Chceš? Jdeš hrát? Nebo: Vidí, jak si děti hrají. – Můžu taky?) • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají volnočasových aktivit ve školce nebo doma (např. Co budeš dělat? S čím si chceš hrát? Co rád/a děláš?), nerozumí však jejich parafrázím • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na ustálené instrukce a výpovědi, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají činností a mohou být spojeny s časovou informací jako den v týdnu nebo s frekvencí a délkou aktivity (např. Ve středu je plavání. Každý den si hrajeme. Celý den budeme na výletě.)
	Sociokulturní kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • zapojuje se do hry a činností na základě aktivní komunikace (pozdraví, reaguje na výzvu nebo sám/sama vyzývá ke společné aktivitě) • rozumí rozdílu v režimu pracovních dnů a volných dnů a jak děti mohou trávit svůj volný čas • rozumí rozdílu v komunikaci se svými učiteli, lektory zájmových kroužků nebo s druhými dětmi a kamarády (vykání, tykání)
	Slovní zásoba a větné konstrukce	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojaného tématu • sportovní aktivity (cvičit, plavat, bruslit, hrát něco, tancovat) • slovesa spojená s uměleckými zájmy (poslouchat, malovat, kreslit, hrát na ...) • slovesa spojená s volným časem (odpočívat, sportovat, dívat se, poslouchat) • vyjádření libosti a nelibosti (bavit, nebavit, mít rád/a, nemít rád/a, rád/a dělat, nerád/a dělat) • druhy sportů (fotbal, hokej, tenis, golf, gymnastika, atletika, volejbal, basketbal, házená) • další slova spojená s volným časem (kino, film, hra, hudba, tanec, zpěv, kniha, časopis, sport a počítač, televize, mobilní telefon, mobil ...) • časové informace (ráno, včera, zítra)

TÉMA: Co děláme celý rok

Téma		Úroveň 1
6. Co děláme celý rok	Poslech a mluvení	<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná základní časové údaje v pomalém a zřetelném projevu, který je doplněn vizuální oporou (např. O Vánocích zdobíme stromeček. V zimě jezdíme na hory.) • orientuje se v čase podle skladby denních činností a pravidelných rituálů a na instrukce reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně (např. Před jídlem si myjeme ruce. Po obědě budeme odpočívat. Rodiče přijdou odpoledne po svačince.) • reaguje neverbálně nebo jednoslovně na otázky, které se týkají časových údajů a jsou spojeny s jeho/její osobou (např. Kdy jdeš domů? Po spaní? Kdy máš narozeniny?), nerozumí však jejich parafrázím • reaguje na časové informace na základě vizuální opory (např. Až bude velká ručička hodin úplně dole, budeme vstávat.) a reaguje jednoslovně na otázky, které se týkají časových údajů a jsou spojeny s jeho/její osobou (např. Kdy jdeš domů? Po spaní? Kdy máš narozeniny?), ale nerozumí jejich parafrázím
	Sociokulturní kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • vyjmenuje roční doby • je obeznámen/a s časovým harmonogramem mateřské školy (příchod, čas hraní, čas společných aktivit, řízená činnost, oběd, odpočinek, svačina, odchod domů) • rozumí časovým zvyklostem dodržovat stanovený čas na určité aktivity (dokončování hry, úklid, stravování u stolu, převlékání, pobyt venku, čas odpočinku) • je obeznámen/a se základními zvyky a tradicemi spojenými s českými svátky (např. vánoční zvyky – pečení cukroví, dávání dárků, velikonoční zvyky – malování vajíček, koledování)
	Slovní zásoba a větné konstrukce	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojaného tématu • časové úseky (den, týden, rok, měsíc, hodina, prázdniny, víkend) • části dne (ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer, noc) • dny v týdnu (pondělí–neděle) • roční období (jaro, léto, podzim, zima) • svátky (Vánoce, Velikonoce, Nový rok, silvestr, Mikuláš, Den matek, Den dětí) • slova, která se pojí s časem (začátek, konec) • časový harmonogram mateřské školy (příchod, řízená činnost, svačina, hra, pobyt venku atd.) • časová osa – minulost, přítomnost, budoucnost (včera, dnes, zítra) • slovesa spojená s denním režimem, s činnostmi, které se pravidelně opakují (vstávat, snídat, obědovat, večeřet, oblékat se, mýt se, hrát si) • minulý a budoucí čas slovesa být

TÉMA: STRAVOVÁNÍ

Téma		Úroveň 1
7. Stravování	Poslech a mluvení	<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná naučená slova a slovní spojení ve zřetelném a pomalém projevu, který se týká stravování a který je doplněn vizuální oporou (např. názvy potravin, jídelníček, stravování v mateřské škole) • pojmenuje základní potraviny, jídlo a nápoje za použití naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky a pokud má k dispozici vizuální oporu (např. chléb, polévka, voda) • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají toho, co jí a pije, co má rád/a, co chce, co nesmí jíst a pít nebo zda má hlad a žízeň (např. Chutná ti to? Můžeš mléko? Máš žízeň? Chceš pít?), nerozumí však jejich parafrázím • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na ustálené instrukce a výpovědi, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají stravování během dne, stravování v mateřské škole, osobního jídelníčku (např. Napij se vody. Polévku jez lžící. Teď bude svačina.) • rozpozná nabídku na jídlo a pití a reaguje na ni neverbálně nebo jednoduše slovně (např. Dáš si? Chceš ještě? Vezmi si – kývne hlavou / Ano. / Děkuju.) • rozpozná přání před jídlem a jednoduše slovně na něj reaguje (např. Dobrou chuť – Děkuju.)
	Sociokulturní kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • je obeznámen/a se základními pravidly stolování (např. správné držení příboru, přání a děkování za jídlo, odnášení nádobí ze stolu, uklizení svého místa) • je obeznámen/a s tím, jak si vzájemně nabízíme jídlo (např. čekáme, až nám někdo nabídne, nebo se zeptáme, než si něco vezmeme) • rozumí, co považujeme v ČR za zdravé a nezdravé stravování
	Slovní zásoba a větné konstrukce	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu • předmět věty ve 4. p. se slovesy snídat, svačit, obědvat, večeřet, pít, jíst, vařit (např. snídám koláč, piju čaj), ale také ve spojení mít k ... (např. ke svačině mám koláč a jablko) • základní potraviny (chléb, jogurt, šunka, máslo, čokoláda) • nápoje (čaj, mléko, voda, džus, kola) • osobní jídelníček – podle potřeb dítěte • stravování během dne (snídaně, svačina, oběd, svačina, večeře; slovesa – snídat, svačit, obědvat, večeřet) • jídlo a pití v jídelním lístku v mateřské škole + kategorie jídel (hlavní jídlo, polévka, pití) • klasifikace jídel (ovoce, zelenina, pečivo, mléčné výrobky, maso, cukrovinky) • stolování – dobrou chuť, dobré chutnání • komunikace týkající se jídla a pití: • otázky: Co si dáš? Chceš? Máš rád/a? Chutná ti? Jíš? Piješ? • spojení: mít hlad, mít žízeň

		<ul style="list-style-type: none"> • vyjádření libosti, nelibosti – mít rád/a, chutnat (Mám rád maso. Nemám ráda rajčata. Chutná mi pizza. Nechutnají mi knedlíky.) • komunikace ve spojitosti se stravováním • příslovce hodně, málo, míň, víc ve spojení s jídlem (Můžu dostat víc? Kolik chceš? – Hodně, málo)
--	--	--

TÉMA: Moje tělo a zdraví

Téma		Úroveň 1
8. Moje tělo a zdraví	Poslech a mluvení	<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná naučená slova a slovní spojení ve zřetelném a pomalém projevu, který se týká popisu člověka, hygieny, zdravotního stavu nebo návštěvy lékaře a který je doplněn vizuální oporou (např. štíhlá postava, mýdlo, nemocnice) • popíše sebe nebo jiné osoby, sdělí, jak vypadají nebo co mají na sobě za použití naučených výpovědí a slovních spojení (např. Adam je vysoký. Jana má hnědé oči. Dnes mám tričko a kalhoty.) • pojmenuje části lidského těla (např. rameno, uši), základní hygienické potřeby (např. kartáček na zuby, hřeben), běžné předměty a léky v lékárně (např. náplast, sirup, teploměr) a také základní věci, které se týkají oblasti zdravotnictví (např. injekce, sanitka, zubař/zubařka) • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které jsou vysloveny pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají jeho/jejího zdravotního stavu (např. Je ti dobře? Co se stalo? Bolí tě něco?), nerozumí však jejich parafrázím • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na instrukce, které jsou vysloveny pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají hygieny, zdraví, nemoci nebo úrazu (např. Před jídlem si musíš umýt ruce. Nůžky nosíme špičkou dolů. Vezmi si čisté kalhoty.)
	Sociokulturní kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • rozumí, že je důležité informovat učitele/učitelku nebo jinou dospělou osobu o tom, jak se cítí, co ho/ji bolí nebo co se stalo (sdělí, že mu/jí není dobře, něco ho/ji bolí nebo se mu/jí stal úraz) • je obeznámen/a s tím, které oblečení je nebo není vhodné do školy, na hřiště, do divadla, na výlet • dodržuje pravidla bezpečnosti (nejde s cizím člověkem, zastaví se na přechodu)
	Slovní zásoba a větné konstrukce	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojevaného tématu • popis těla + orgány (tělo, hlava, oko, nos, ucho, pusa, břicho, záda, krk, ruka, noha, srdce, žaludek, mozek, kost, zub)

		<ul style="list-style-type: none">• popis člověka – postava (štíhlý, silný, tlustý, malý, vysoký, velký), oči (modré, hnědé, šedé), vlasy (krátké, dlouhé, světlé, tmavé)• slovesa (bolet, být špatně, být nemocný/á, být zdravý/zdravá)• osobní hygiena (mýt se, sprchovat se, kartáček na zuby, ručník, pasta na zuby, mýdlo, šampon, hřeben, čistý)• stravování během dne – snídaně, svačina, oběd, svačina, večeře• oblečení + doplňky (košile, tričko, kalhoty, sukně, šaty, kabát, svetr, mikina, boty, tenisky, deštník, pláštěnka, batoh, taška)• slovesa spojená s oblékáním – oblékat, svlékat, převlékat, mít na sobě, nosit• slovesa spojená s vyjádřením pocitů – být, bolet, mít se ve frázích typu je mi dobře, jsem nemocný/nemocná, je to lepší, bolí mě hlava, jak se cítíš• otázky – Co je ti? Jak se cítíš? Co se stalo? Bolí tě...? Jak je ti?
--	--	--

TÉMA: Tady bydlím já

Téma		Úroveň 1
<p>9. Tady bydlím já</p>	<p>Poslech a mluvení</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká popisu místa, kde žije, dopravy a cestování a který je doplněn vizuální oporou (např. byt, dům s balkonem, tramvaj nebo trolejbus) • popíše místo, kde bydlí, svůj pokoj nebo kout a své věci za použití naučených výpovědí a jednoduchých slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky a pokud má k dispozici vizuální oporu (např. V pokojíčku je velká postel a hračky. To je obývací a kuchyň. V domě není výtah.) • popíše jednoduše a stručně cestu ze školy domů (např. chodím pěšky, jdu rovně) • pojmenuje dopravní prostředky (např. vlak, letadlo, loď), dopravní situace (např. křižovatka, semafor, přechod) nebo způsoby cestování (např. pěšky, na kole, autem) s pomocí učitele/učitelky a pokud má k dispozici vizuální oporu • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají zařízení místností, popisu domu nebo bytu, cesty do školy nebo dopravy a jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a mohou být spojeny s gesty či mimikou (např. Co máš v pokoji? Je u domu garáž? Chodíš do školy pěšky?), nerozumí však jejich parafrázím • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na instrukce nebo výpovědi, které se týkají orientace v místnosti, v budově nebo v místě, kde bydlí, a jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a mohou být spojeny s gesty či mimikou (např. Běž dovnitř. Jděte po schodech dolů. Zastav na konci chodníku.), ale nerozumí jejich parafrázím
	<p>Sociokulturní kompetence</p>	<ul style="list-style-type: none"> • je obeznámen/a s tím, jak podat informaci o místě svého bydliště v případě, že se ztratí nebo zabloudí • je obeznámen/a s tím, jak se bezpečně pohybovat v městě, kde žije (např. přecházení ulice, pohyb po chodníku, barvy na semaforech) • je obeznámen/a, jak se má chránit při sportu (např. bezpečné oblečení – helma, obuv, vybavení kola – světlo, brzdy, jízda vpravo) • rozumí piktogramům, které označují místa ve městě (např. zastávka autobusu) • rozumí značkám nebo symbolům, které informují o zákazech v budovách nebo na ulici (např. zákaz vstupu se zmrzlinou, zákaz vstupu se psy, zákaz jízdy na kole) • chápe, že je slušné zaklepat, než vstoupíme do místnosti, a potom pozdravit

	Slovní zásoba a větné konstrukce	<ul style="list-style-type: none">• slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu• vybavení pokojů (např. postel, stůl, skříň)• věci v dětském pokoji (např. hračky, knihy)• místnosti bytu (např. kuchyň, koupelna, ložnice)• popis domu a okolí (např. přízemí, balkon, garáž)• názvy budov a institucí (např. restaurace, banka, policie)• vesnice a okolí (např. les, řeka, pole)• dopravní prostředky (např. vlak, autobus, tramvaj)• dopravní situace (např. přechod pro chodce, semafor, křižovatka)• slovesa pohybu (např. jít, chodit, jet, jezdit, běžet, běhat, nastupovat, vystupovat)• směry a určení místa• místa ve městě (např. ulice, park, náměstí, nádraží)
--	---	--

TÉMA: Jak se příroda změní

Téma		Úroveň 1
10. Jak se příroda změní	Poslech a mluvení	<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná naučená slova a slovní spojení ve zřetelném a pomalém projevu, který se týká přírody, dějů v přírodě, ročních období, počasí a činností lidí a který je doplněn vizuální oporou (např. Na podzim padá listí. Bylo chladno a pršelo. Děti pouštějí draka.) • popíše roční období a s tím spojené počasí, činnosti a proměny v přírodě za použití naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky a pokud má k dispozici vizuální oporu (např. Je léto. Na louce kvetou květiny. Je teplo a svítí slunce.) • pojmenuje živou a neživou přírodu, s kterou přichází do kontaktu a kterou poznává na procházkách, výletech nebo v knihách (např. příroda v lese, život u vody, zvířata v zoo) • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které jsou vysloveny pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají počasí a s tím spojenými činnostmi nebo oblékáním a ději v přírodě (např. Jak je venku? Kde je ježek? Která zvířata jste viděli?) • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na instrukce, které jsou vysloveny pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají přírody (např. Je zima, vezměte si čepice a rukavice. Sbíráme kaštiny. Neházejte kameny.)
	Sociokulturní kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • rozumí střídání ročních období, je obeznámen/a s počasím, činnostmi, zvyklostmi a změnami v přírodě, které jsou typické nebo obvyklé pro dané období • rozumí základním symbolům, které vyjadřují počasí • je obeznámen/a s tím, jaké chování v přírodě je správné a jaké špatné, rozumí tomu, že by se měl/a chovat tak, aby nepoškozoval/a životní prostředí • je obeznámen/a se základními ekologickými zvyklostmi ve škole (např. třídění odpadu, šetření vodou)
	Slovní zásoba a větné konstrukce	<ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu • spojení – na jaře, v létě, na podzim, v zimě • sloveso být ve všech časech – Je hezky. Bude hezky. Bylo hezky. • slovesa, která se týkají počasí, ve všech časech – svítit, foukat, pršet, sněžit, mrznout (např. Svítí slunce. Bude svítit slunce. Svítilo slunce.) • roční období – jaro, léto, podzim, zima • počasí – typické pro dané roční období – popis počasí (vítr, déšť, sníh, mráz, slunce, bouřka, mlha, mrak, teplo, horko, chladno, zima, hezky, ošklivo, foukat, svítit, pršet, sněžit, padat, den, noc, krátký, dlouhý)

		<ul style="list-style-type: none"> • předpověď počasí – symboly + popis (déšť, sníh, mlha, bouřky) • důležité události spojené s ročními obdobími • obvyklé proměny v přírodě (např. na jaře kvetou stromy a květiny, v létě zraje ovoce, na podzim padá listí, v zimě příroda spí, dny jsou krátké, dlouhé) • obvyklé činnosti a zvyklosti (v létě mají děti prázdniny, koupou se, na podzim začíná škola, v zimě se těšíme na Vánoce) • živá příroda – živočišná říše – zvíře, zvířata, pták, kočka, pes, kuře, prase, koza, ovce, tygr, lev, opice, slon, žirafa, zebra, had, rostlinná říše – květina, strom, keř, list, květ • neživá příroda – řeka, moře, rybník, jezero, hora, kopec, les, louka, pole
--	--	--

III. METODICKÉ POZNÁMKY

V každém tématu jsou nejdůležitější **komunikační situace**, které je třeba zvládnout, a **sociokulturní dovednosti**, které si dítě osvojí. Prostřednictvím jazyka se dítě učí životu v českém prostředí. To je podstata češtiny jako druhého jazyka.

Pořadí témat

Pořadí témat je zvolené s ohledem na to, jaké komunikační situace si dítě potřebuje osvojit nejdříve, aby se mohlo plně integrovat do mateřské školy.

Pořadí témat je možné i vhodné přizpůsobovat aktuální potřebě dětí a celé skupiny s ohledem na tematické celky, které probírá celá třída. Například výstupy, které se týkají tématu Čas nebo tématu Příroda, zařazujeme podle aktuální potřeby. Stejně tak pokud je např. v mateřské škole sportovní den, zařadíme slovní zásobu, větné konstrukce a výstupy z tématu Volný čas a můžeme s dětmi mluvit o jejich zájmech.

Další možností, jak uspořádat témata, je **postup od nejbližšího ke vzdálenějšímu** – začít tím, že si ze všech témat vybereme s dítětem či skupinou to, co se ho/jí bezprostředně týká, a teprve potom, ve druhém kole, ve spirálovém způsobu učení rozšíříme výstupy, slovní zásobu a větné konstrukce na kompletní obsah daného tématu v kurikulu. Například z tématu Volný čas nebo tématu Místo, kde žiju, vybereme pouze takovou slovní zásobu, která se dítěte týká, a necháme na později komplexní znalost např. nábytku, který dítě nemá v pokoji, nebo pojmenování pater v budově, bydlí-li v rodinném domku, či různých typů budov.

Vhodné způsoby práce

- dítě zařazovat do her v menších skupinách
- pracovat v menších skupinách nebo individuálně
- vhodná vizualizace např. režimu, činností, míst
- nutná komplexní péče (podpora logopeda, speciálního pedagoga, asistenta pedagoga, spolupráce s rodinou)
- správný mluvní vzor
- rozvoj slovní zásoby (pasivní i aktivní), práce s obrázky podle tematických celků – vytvářet slovníček, sešit

- podporovat mluvní apetit
- rytmiizační cvičení – rytmy podle obrázků, 1–3slabičná slova, drobné hříčky, říkadla, hra na nástroje
- zpívání – jednoduché popěvky, doplňování textu, melodizace jedno- až tříslabičných slov
- práce s knihou
- rozvoj smyslového vnímání – zraková a sluchová percepce
- rozvoj orientace v čase a prostoru – na sobě, na druhých, v prostoru
- rozvoj paměti, pozornosti a myšlení
- střídání činností (na začátku často zařazovat činnosti, které nejsou závislé na jazyku: hudební, pohybové, výtvarné)
- pracovat s piktogramy

IV. DOPORUČENÉ MATERIÁLY

Materiály do výuky

[Kolektiv autorů: Nápadníček aktivit pro MŠ – Činnosti pro celou třídu s ohledem na děti s OMJ](#) (META, o.p.s., 2018)

V úvodu obecné principy (desatero) práce s dětmi s OMJ, následuje týdenní projekt zaměřený na lidské tělo a pak další konkrétní příklady her a činností s popisem různorodé podpory dětí s OMJ.

Lacinová, P.: [Nečtu, nepíšu, učím se česky](#) (CIC, 2018)

Pracovní sešit určený pro předškolní a raně školní děti – úplné začátečníky. Obsahuje 10 tematických okruhů – kapitol. Obsahem jsou obrázky k vybarvování a úkoly k řešení, jejichž cílem je upevňování slovní zásoby, porozumění základním otázkám a instrukcím, hlavně rozvoj mluvení. Ke každé kapitole jsou navrženy pohybové a výtvarné aktivity. Součástí je metodická část pro učitele.

[KIKUS Výuka druhého jazyka](#)

Metodický materiál

Metodiky pro učitele

[Děti s odlišným mateřským jazykem v mateřských školách](#) (META, o.p.s., 2015)

Metodická příručka pro učitele v MŠ

[Metodika pro učitele MŠ](#) (InBáze, 2019)

Více materiálů na stránkách:

<https://cizinci.npi.cz>

www.inkluzivniskola.cz